

СПРОЩЕННЯ ПРОЦЕДУР ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ 2022: Митні процедури, проблеми та очікування бізнесу під час війни

*за результатами VII хвилі щорічного опитування
українських експортерів та імпортерів*

Проєкт «Підтримка Громадської Ініціативи «За чесну та прозору митницю»

Оксана Кузяків, Євген Ангел, Ірина Федець, Дарія Шаповалова, Влад Баськов (усі ІЕД)

Київ, 20 лютого 2023

ПРО ПРОЄКТ

Загальна мета проекту «Підтримка Громадської Ініціативи «За чесну та прозору митницю» полягає підвищенні спроможності громадянського суспільства брати участь у розробці економічної політики в Україні.

Очікувані результати:

- (1) посилення спроможності та ефективності ініціативи;
- (2) активізація політичного діалогу між громадянським суспільством та державою з питань впровадження реформи у митній сфері

Термін реалізації проекту: 48 місяців, з 1 січня 2020 року.

За фінансової підтримки Європейського Союзу, МФ «Відродження» та ATLAS Network (США).

Ініціатива є неформальною мережею ОГС із різних регіонів України, які дбають про покращення бізнес-клімату.

28 учасників станом на лютий 2023

Діяльність ініціативи спрямована на моніторинг впровадження митної реформи та сприяння діалогу щодо реалізації інституційної реформи митниці відповідно до принципів належного управління та принципів вільної торгівлі.

Громадська ініціатива сотворена у 2018 році у процесі реалізації проекту «Діалог зі сприяння торгівлі», який впроваджувався ІЕД за підтримки ЄС та МФ «Відродження».

Моніторинг спрощення процедур торгівлі, як інструмент забезпечення прозорості та контрольованості митної реформи

ІЕД розробив та застосовує з 2015 року спеціальний національний інструмент моніторингу та оцінки політики «Моніторинг спрощення процедур торгівлі».

Це інструмент виміру прогресу в сфері сприяння та спрощення процедур міжнародної торгівлі та роботи митниці, який засновано на оцінках безпосередніх учасників процесу реалізації політики — представників бізнесу.

Відбулось 7 щорічних опитувань: 2015, 2016, 2017, 2018, 2020, 2021 та 2022.
VII хвиля опитування була проведена з 17 жовтня до 30 листопада 2022 року.

У 2020 році необхідність проведення оцінки задоволеності бізнесом рівня обслуговування митними органами та проведення щорічних досліджень у формі незалежних опитувань було визнано державою, що знайшло відображення у п. 30 плану заходів з реформування та розвитку системи органів, що реалізують митну політику, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України № 569 від 13.05.2020 року.

Результати зазначених опитувань за 2020 та 2021 роки Держмитслужба розмістила на своєму сайті.

7-ме Щорічне опитування: теми

Як бізнес оцінює ефективність роботи митниці та потребу у реформах

Як бізнес оцінює роботу митниці за останній рік

Як змінилася ефективність роботи митниці за рік

Як бізнес оцінює різні види контролю

Які найбільші проблеми в роботі митниць

Як бізнес оцінює різні аспекти роботи митниць

Які кількісні та якісні оцінки вартості та тривалості процедур ЗЕД

Яких результатів бізнес очікує від реформи митниці

Що думає бізнес про «контрабанду» / «сірий імпорт»

Наскільки активно бізнес бере участь у роботі бізнес-асоціацій

Звідки підприємства беруть інформацію

Чи користується бізнес платформою «Дія.Бізнес»

Головне 1

Індекс сприйняття роботи митниці бізнесом (СРМ) в 2022 році не змінився порівняно до 2021 та має досить високе значення – +0,37, на шкалі, де -1 це погано, а +1 добре. В умовах викликів, що стояли перед Держмитслужбою через повномасштабну війну, це позитивний результат

2/3 опитаних вважають, що ефективність роботи митниці **не змінилася** порівняно з аналогічним періодом у 2021 році. 14,2% вважають, що робота митниці погіршилась, а 9% – що покращилась.

Оцінки різних зацікавлених сторін різняться – експортери, великі підприємства оцінюють роботу митниці вище, натомість імпортери, підприємства торгівлі – гірше

Головне 2

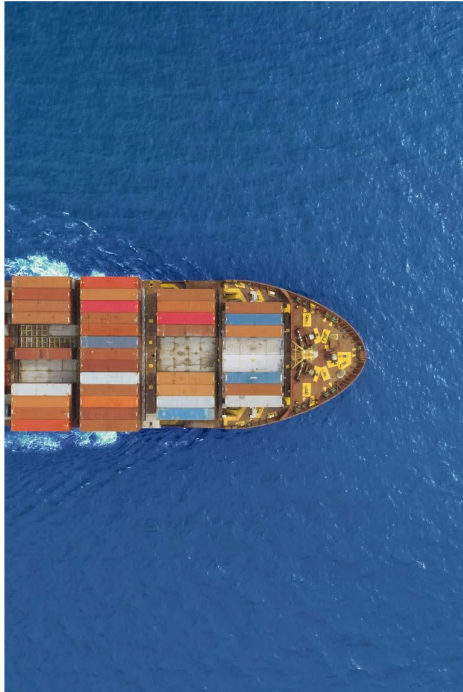
Війна змінили список та пріоритети проблем на кордоні, «нові» проблеми одразу стали лідерами рейтинг перешкод, які підприємства пов'язують з митницею.

Рейтинг перешкод очолили «черги на кордоні», які через зростання навантаження на західний кордон є прямим наслідки повномасштабної війни, далі йдуть «недосконале митне законодавство» та «недостатня спроможність пунктів пропуску»

Важливість корупції, як проблеми на митниці, зменшилася у 2022 році порівняно з 2021 роком

Частку «сірого імпорту» («контрабанди») на своєму галузевому ринку опитані оцінюють в середньому як 17,3%. Це менше, ніж у попередніх роках опитування (у 2021 р. – 21,1%, у 2020 р. – 24,2%, у 2018 р. – 25,3%).

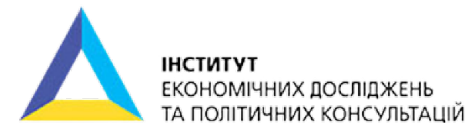
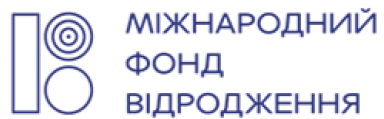
Головне 3

У 2022 році основними **очікуваними результатами реформ** на митниці стали

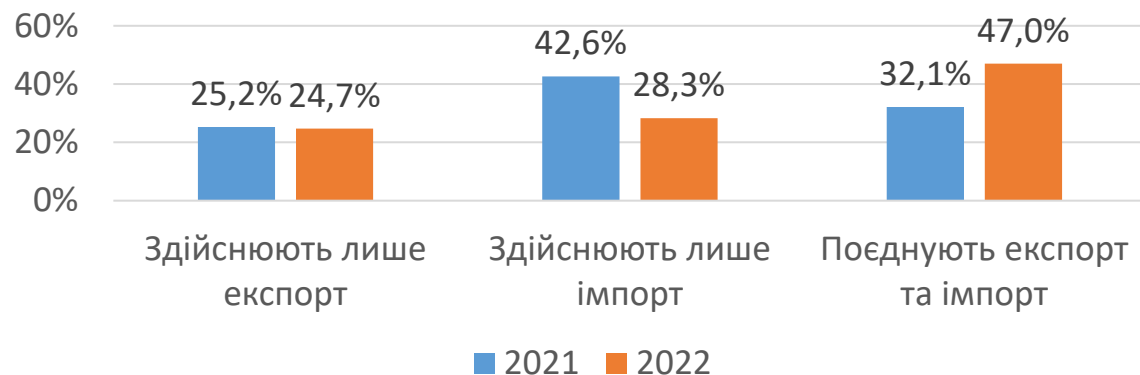
- (1) зменшення часу при проходженні митних процедур,
- (2) автоматизація процедур,
- (3) відкриття нових пунктів пропуску та
- (4) можливість подавати документи повністю в електронному вигляді.

КОГО БУЛО ОПИТАНО: ВИБІРКА

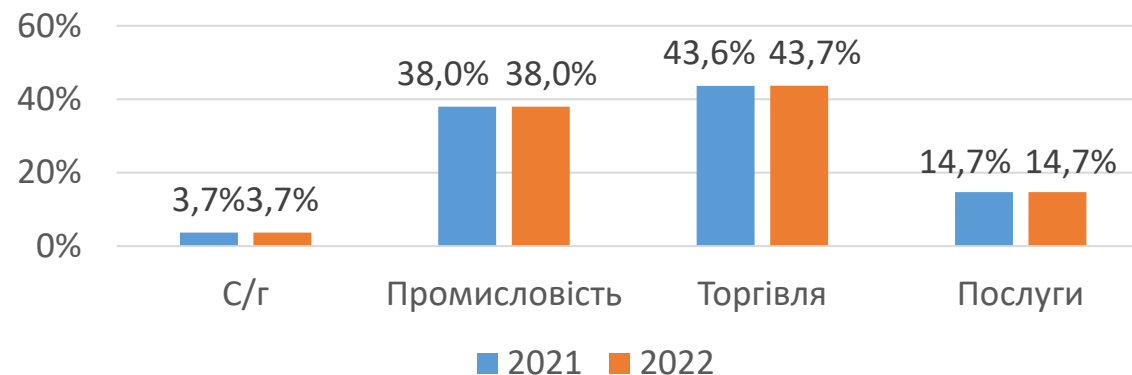

Вибірка: підприємства, опитані у 2022 році

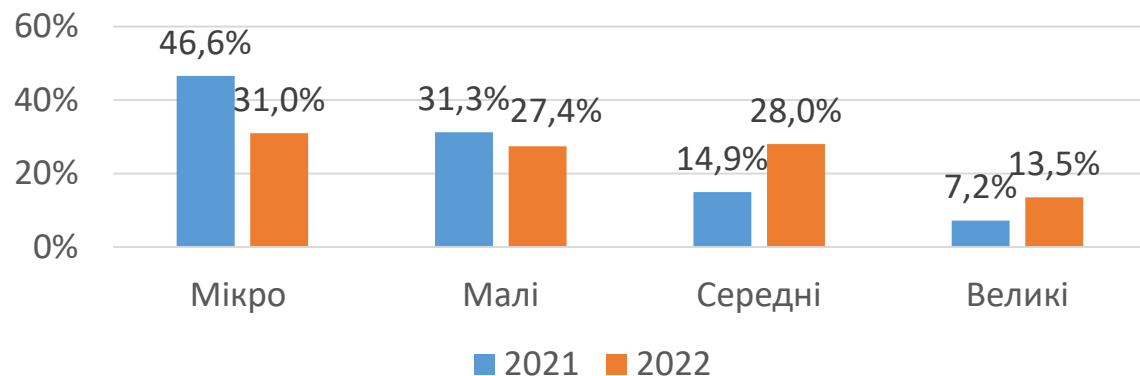
Підприємства за видом ЗЕД

Підприємства за сектором

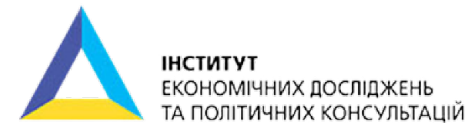
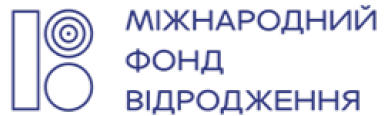

Підприємства за розміром

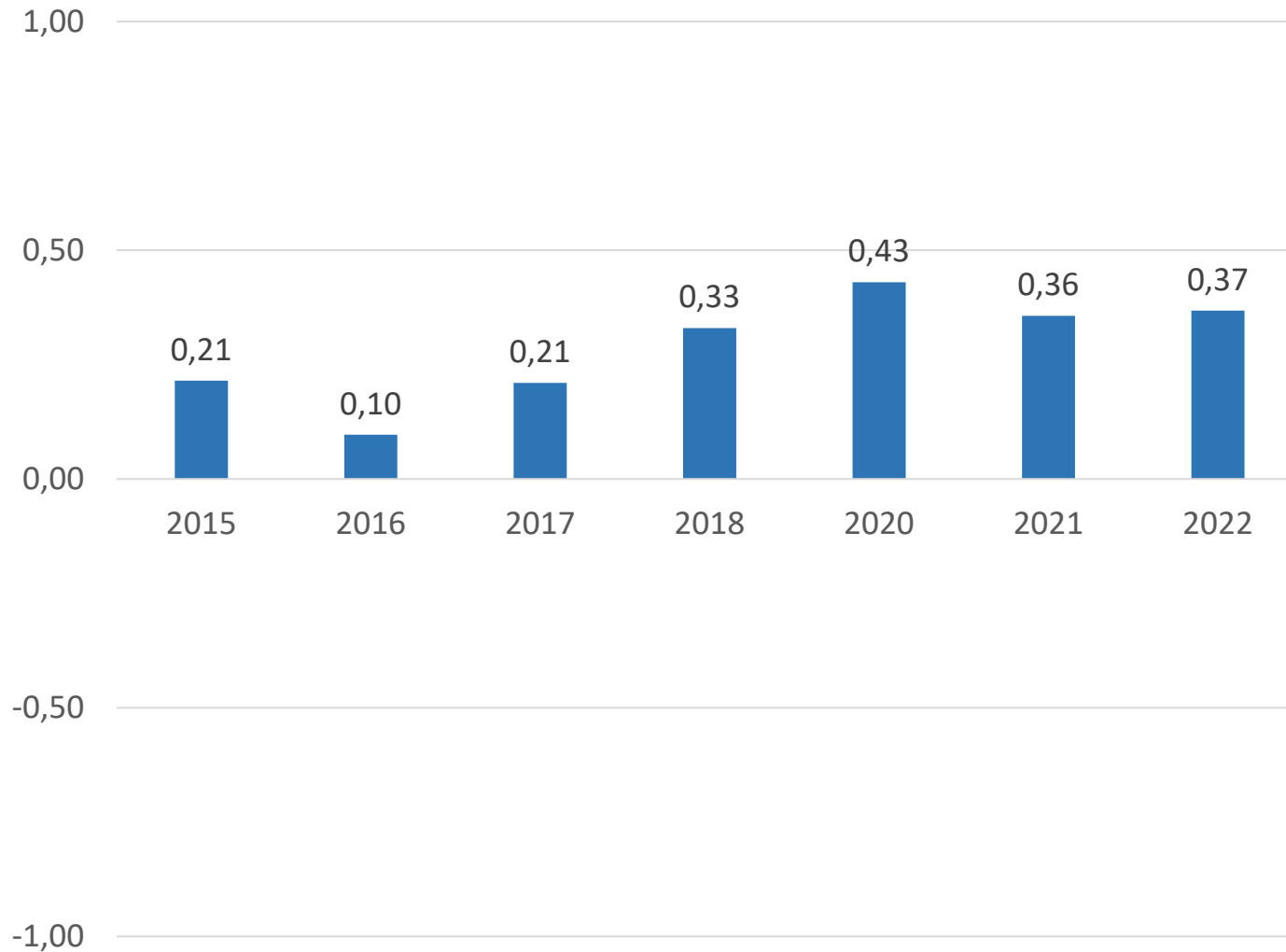

- У 2022 році було опитано 366 підприємств, що займаються експортом та/або імпортом
- Щоб галузева структура вибірки 2022 року відповідала структурі 2021 року, дані було зважено
- Порівняно з 2021 роком зросла частка підприємств середнього і великого розмірів, тоді як частка мікропідприємств зменшилася (зважені дані)

ІНДЕКС СПРИЙНЯТТЯ РОБОТИ МИТНИЦІ

Індекс сприйняття роботи митниці бізнесом (СРМ)

- Індекс сприйняття роботи митниці бізнесом за результатами 2022 року **0,37** на шкалі від -1 до 1
- Значення індексу практично не змінилося з 2021 року, коли він складав 0,36
- В умовах викликів, що стояли перед ДМСУ через повномасштабну війну, це є позитивним результатом

Оцінка роботи митниці: що стоїть за індексом СРМ

Оцінка ефективності роботи митниці, 2022 та 2021 роки

Хоча значення СРМ не змінилось, але динаміка його складових вказує, що думки щодо ситуації розділяються:

- % опитаних, які вказали, що робота митниці **у цілому ефективна, але вимагає деяких змін зменшилась** з 57,1% в 2021 до 54,7% в 2022.

НАТОМІСТЬ

- % тих, хто вважає митницю **ефективною і такою, що не потребує змін зріс з 20,8% в 2021 до 22,4%**

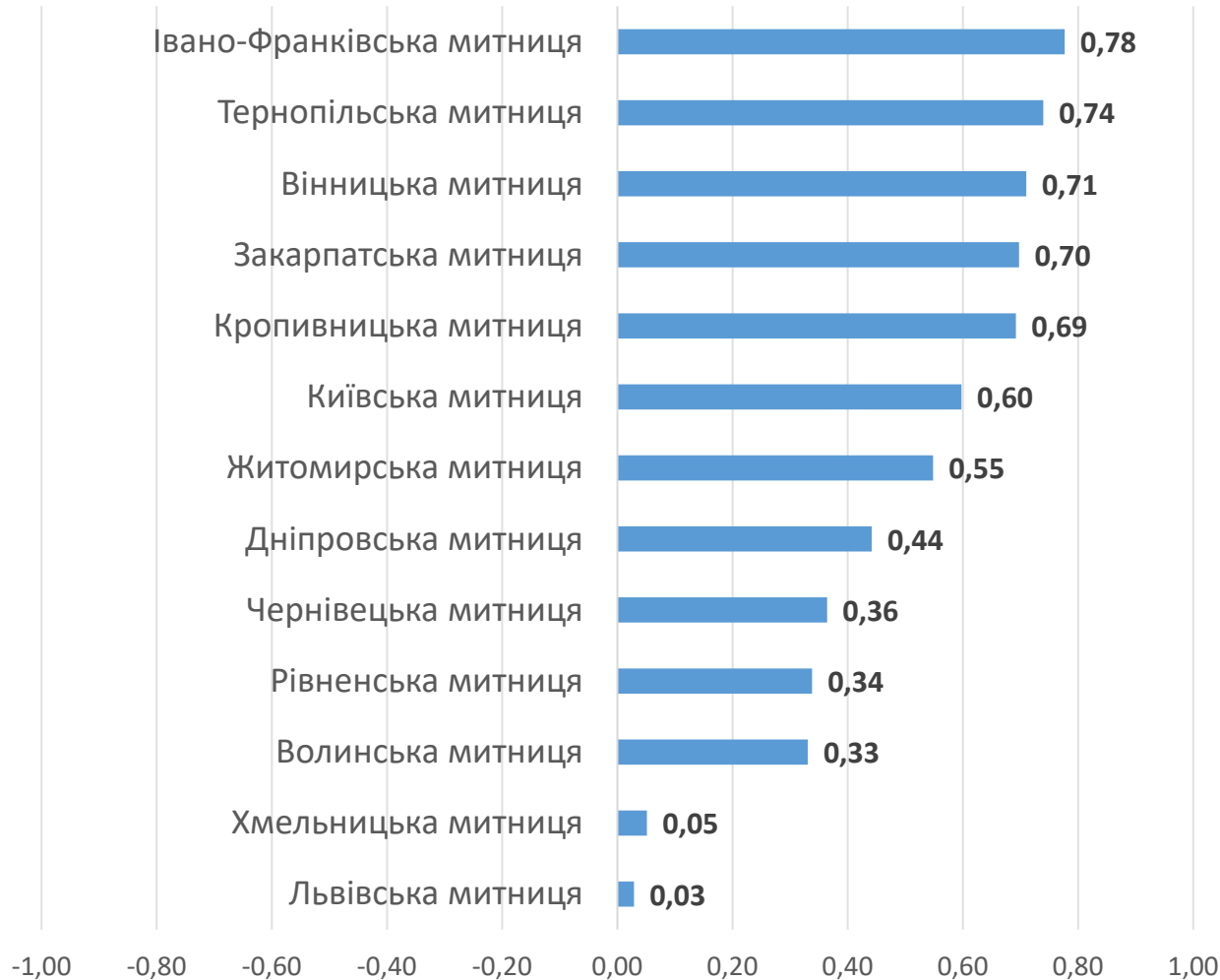
ТА ОДНОЧАСНО

- % тих, хто говорять, що митниця **неефективна й масштабні реформи** можуть покращити ситуацію **зріс з 16,7% до 20%**.

АЛЕ

- % опитаних, хто вважає **роботу митниці неефективною зменшилась** від 5,4% до 2,3%

Індекс CRM: порівняння за митницями

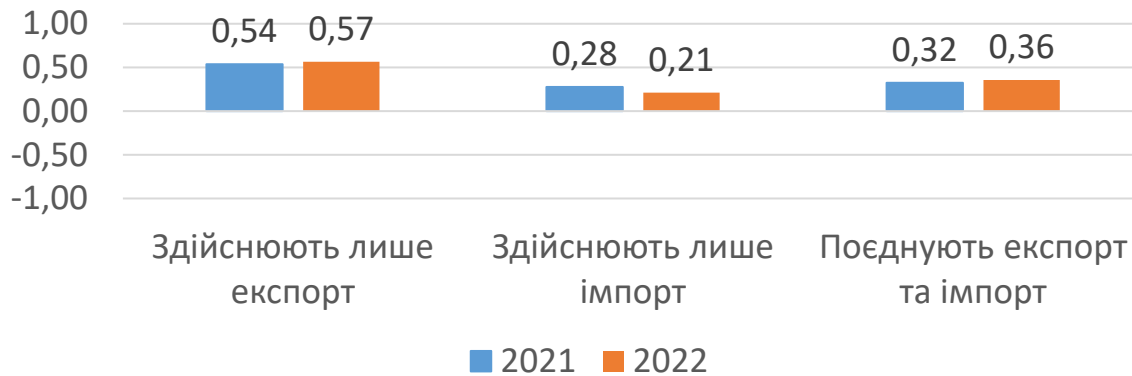
Найвище значення індексу CRM – серед підприємств, які здійснювали митне оформлення на Івано-Франківській (0,78), Тернопільській (0,74), Вінницькій (0,71), Закарпатській (0,7) та Кіровоградській (0,69) митницях

Найнижчі оцінки роботи митниці поставили підприємства, які користуються послугами Львівської та Хмельницької митниць (індекс CRM – близько нуля).

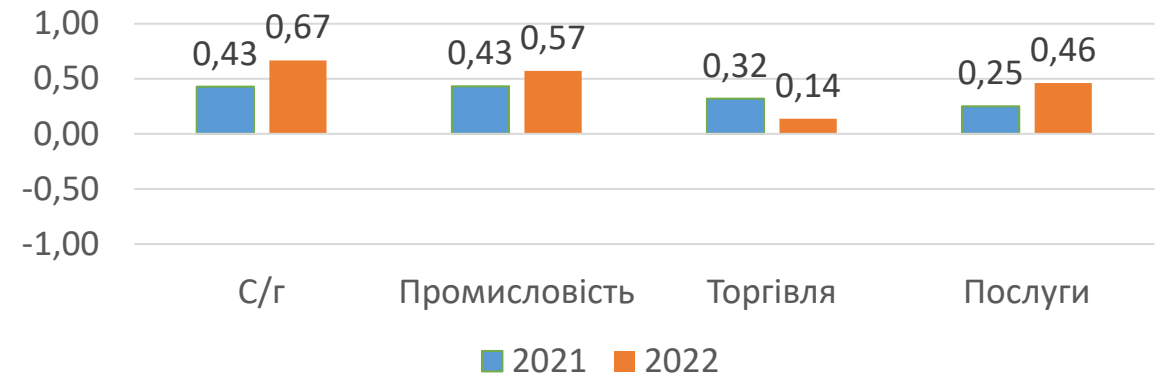
** Відповіді респондентів, що здійснюють митне оформлення на Запорізькій, Полтавській, Одеській, Сумській, Черкаській та Чернігівській митницях, не включені в аналіз через недостатню кількість опитаних для аналізу*

Індекс СРМ: порівняння за типами підприємств

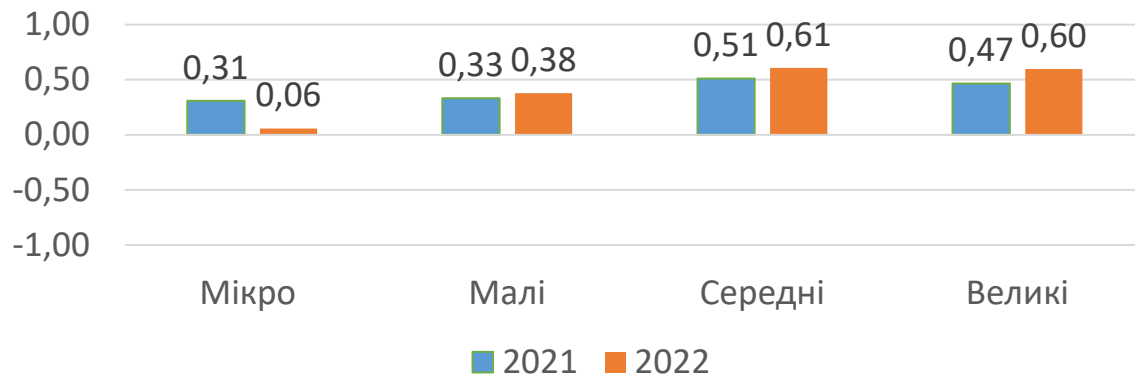
Індекс СРМ за видом ЗЕД

Індекс СРМ за сектором

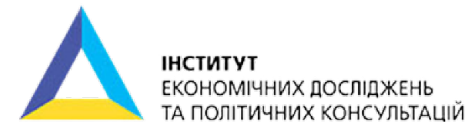
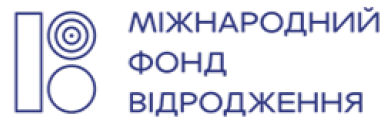

Індекс СРМ за розміром

- **Виключно експортери** оцінюють роботу митниці **найкраще**. Зокрема, вони частіше від інших вважають її ефективною і такою, що не потребує змін.
- Оцінки роботи митниці покращуються **зі зростанням розміру** підприємств – найкращі серед бізнесу середнього та великого розміру
- **Підприємства з сектору торгівлі** гірше оцінюють роботу митниці порівняно з іншими галузями

ПРОБЛЕМИ У РОБОТІ МИТНИЦЬ ТА ОЦІНКА РІЗНИХ ВИДІВ КОНТРОЛЮ

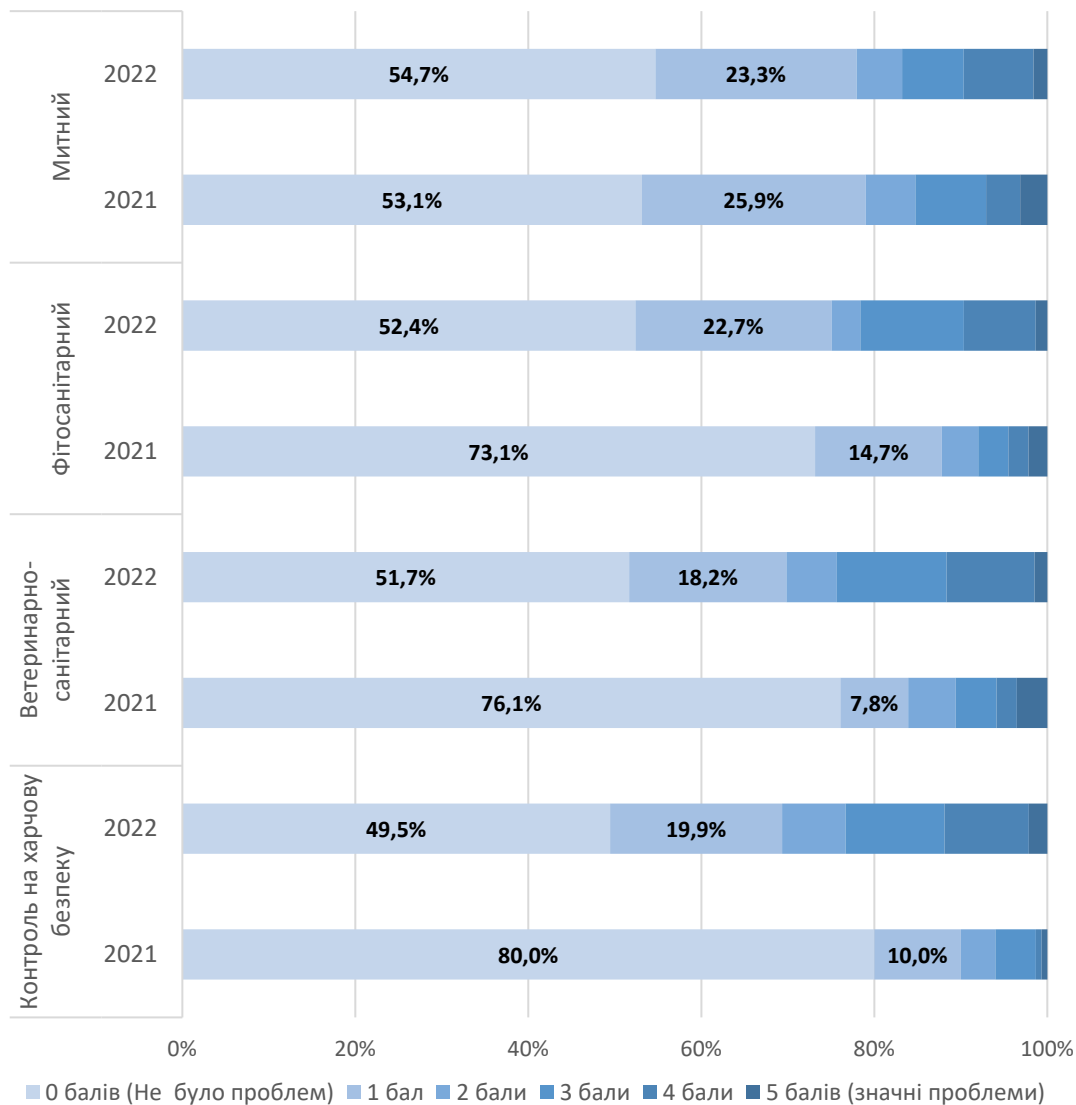
Проблеми у роботі митниць

Список проблем у роботі митниці 2022 року має нові проблеми, які викликані війною, вони одразу посіли чільні місця у списку.

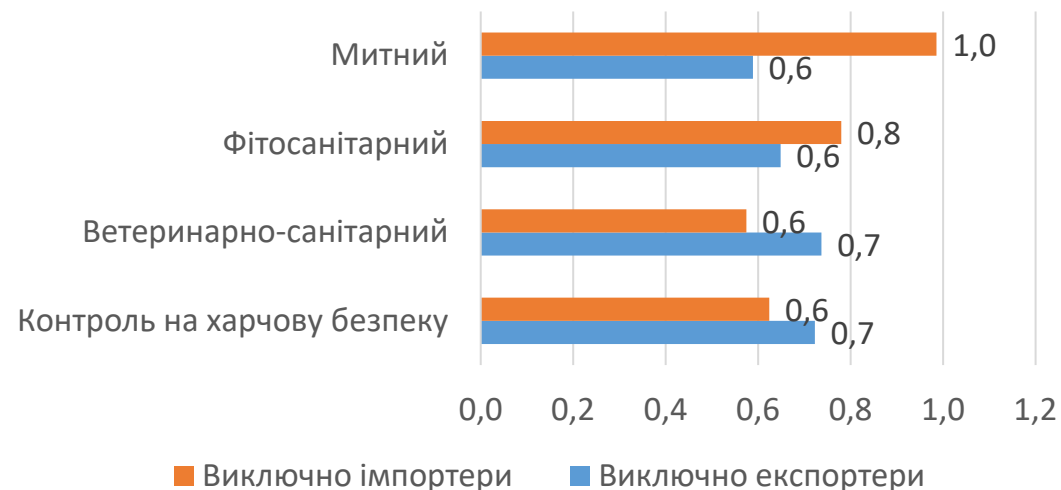
- **Черги на кордоні** -- це перше місце у списку проблем, які опитані прив'язують із роботою митницею.
- **Недостатня спроможність пунктів пропуску** знаходиться на 3-му місці у цьому списку.
- Важливість проблем **свідомого завищення митної вартості товарів та постійних змін структури та керівництва митниці** зменшилася у 2022 році порівняно з 2021 роком

Оцінка проходження різних видів контролю

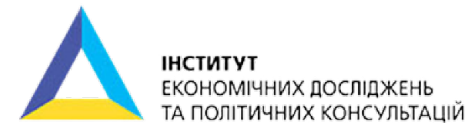
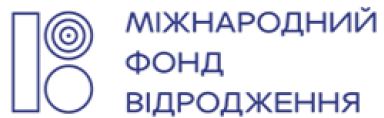

- Рівень проблемності усіх видів контролю залишається низьким: від 49,5% (контроль на харчову безпеку) до 54,7% (митний контроль) опитаних не мали жодних проблем у 2022 році
- Під час війни рівень проблемності зрівнявся для різних видів контролю, але проблеми переважно залишаються незначними
- Проходження митного та фітосанітарного контролю більш проблемне для імпортерів, а ветеринарно-санітарного та на харчову безпеку – для експортерів

Середні оцінки проблемності проходження

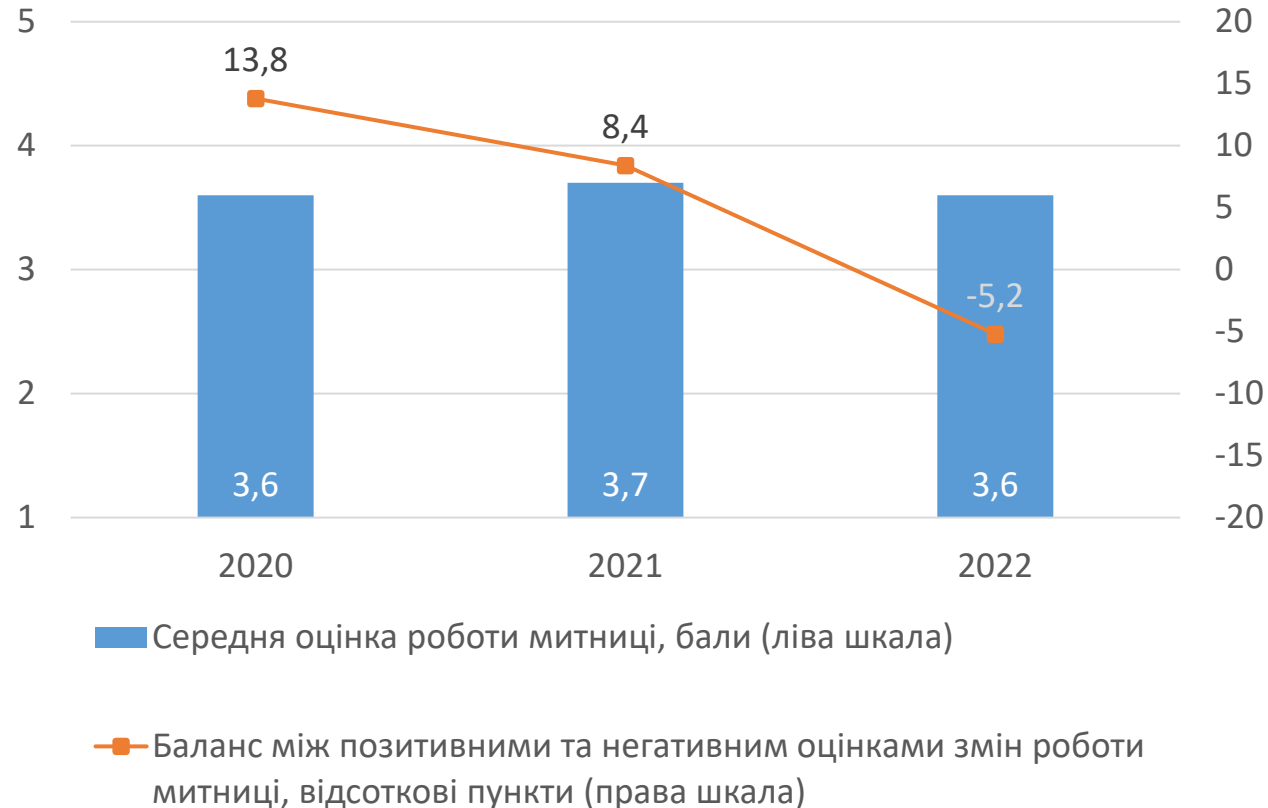

ОЦІНКИ ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ МИТНИЦІ

Оцінка роботи митниці за останній рік

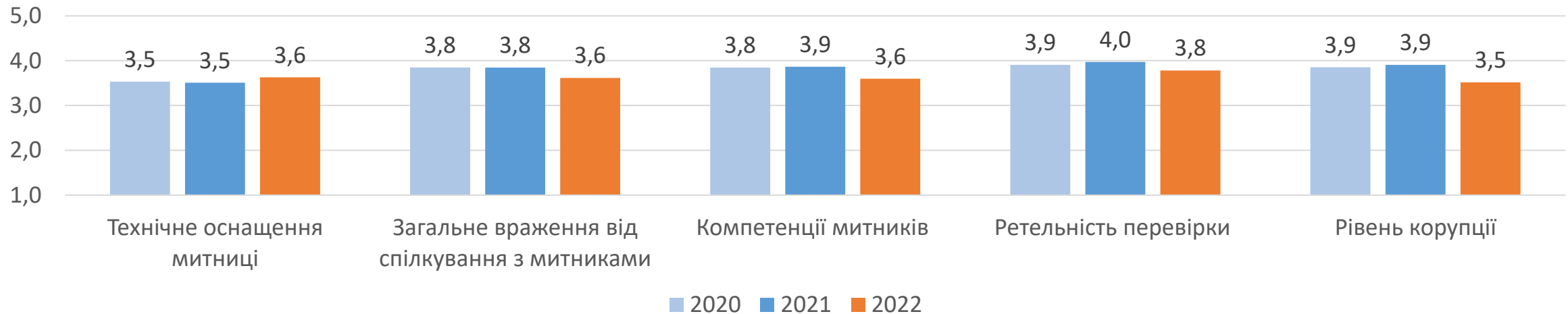
Середня оцінка роботи митниці та баланс оцінок змін за останній рік

- Майже 58% респондентів оцінили роботу митниці **добре та відмінно**. 7,3% поставили **негативні оцінки**.
- **Середня оцінка роботи митниці** склала 3,6 балів у 2022 році. Вона близька до попередніх років: у 2020 році склала 3,6 балів, а у 2021 – 3,7 балів.
- 2/3 опитаних вважають, що ефективність роботи митниці **не змінилася** порівняно з аналогічним періодом у 2021 році. 14,2% вважають, що робота митниці погіршилась, а 9% – що покращилась.
- **Різниця (баланс) між позитивними та негативним оцінками змін** вперше стала **від'ємним** (становить -5,2 в. п.), що означає погіршення оцінок: Ця різниця становила +8,4 в. п. у 2021 році та +13,8 в. п. у 2020 році.

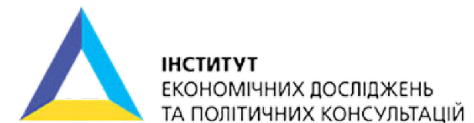
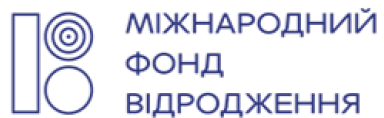
Оцінка окремих аспектів роботи митниці

Середня оцінка окремих аспектів роботи митниці (від 1 до 5 балів), бали

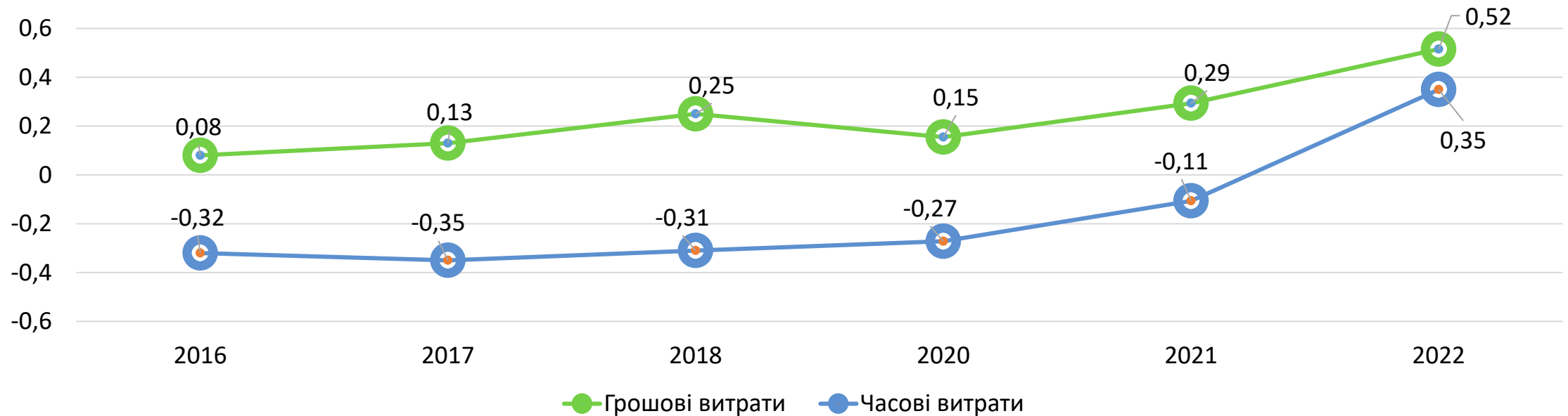
- Оцінки здійснені на **шкалі від 1 до 5**, де 1 – негативна оцінка, 5 – позитивна. Для показника «рівень корупції» 1 бал означає високий рівень корупції, 5 балів – низький рівень або взагалі немає корупції.
- У 2022 році підприємства оцінили всі аспекти роботи **митниці на 3,5 балів і більше** – тобто вище середнього.
- Оцінки більшості аспектів **практично не змінилися** порівняно з 2020 та 2021 роками. Дещо погіршились оцінки рівня корупції – середній бал знизився до 3,5.
- Втім і говорячи про рівень корупції, підприємства ставлять переважно позитивні оцінки: **54% респондентів** поставили 4 або 5 балів, що відповідає оцінці корупції як **низької або відсутньої**.

ВАРТІСТЬ ТА ШВИДКІСТЬ ПРОЦЕДУР МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ

Зміна вартості процедур митного оформлення порівняно з 2020 роком: експорт

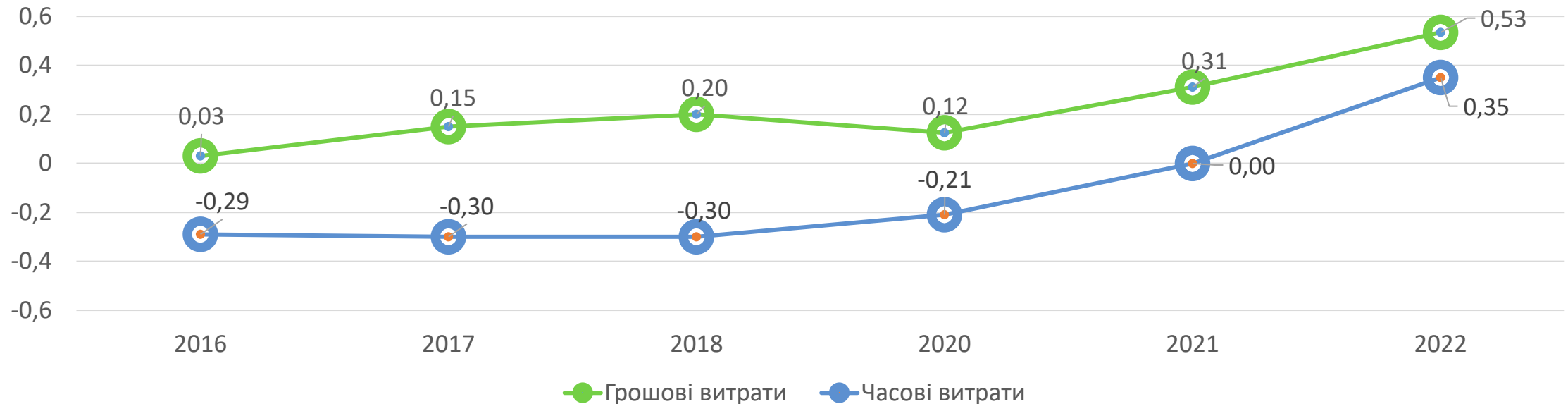
Динаміка витрат при проходженні усіх митних процедур експорту (балансовий показник)

- **Зростання грошових витрат при експорті стало найбільшими за весь період опитування.** Для 52,5% експортерів вартість митного оформлення експорту зросла, що вперше перевищило частку тих, для кого вона не змінилася (46,5%). Ця вартість зменшилася лише для 1% експортерів.
- **Тенденція все меншого скорочення часових витрат вперше переросла у їхнє зростання.** Частка експортерів, для яких митні процедури при експорті стали тривалішими, зросла до рекордно високого рівня 38,3%, тоді як частка тих, для яких цей час скоротився, впала до всього лише 3,4%.

Зміна вартості процедур митного оформлення порівняно з 2020 роком: імпорт

Динаміка витрат при проходженні усіх митних процедур імпорту (балансовий показник)

- **Вартість митного оформлення імпорту продовжує зростати, а темпи знову пришвидшились.** У 2022 році 57,2% імпортерів відчули подорожчання таких процедур, що вперше перевищило частку тих, для кого їхня вартість не змінилася: 39,1%. Лише для 3,7% ця вартість зменшилася.
- **Скорочення тривалості митних процедур при імпорті припинилося у 2021 році,** коли ці процедури стали довгими та коротшими для однакових часток респондентів, а значення балансового показника склало нуль. У 2022 році значення цього показника **вперше стало додатнім: 0,35.**

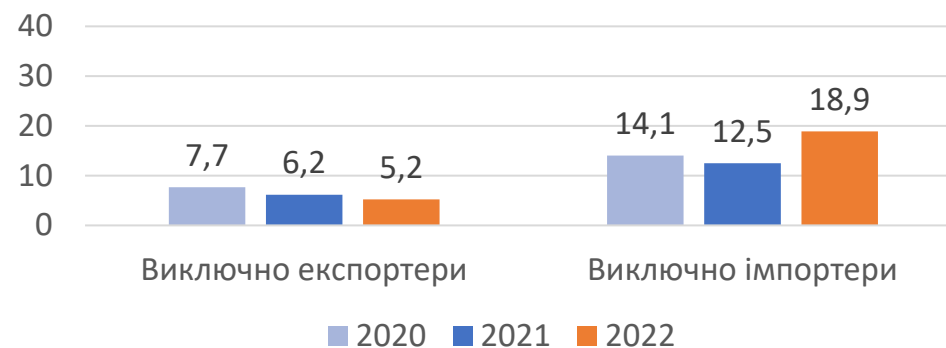
Швидкість митного оформлення

Швидкість митного оформлення: (1) тривалість в годинах та (2) оцінка опитаних.

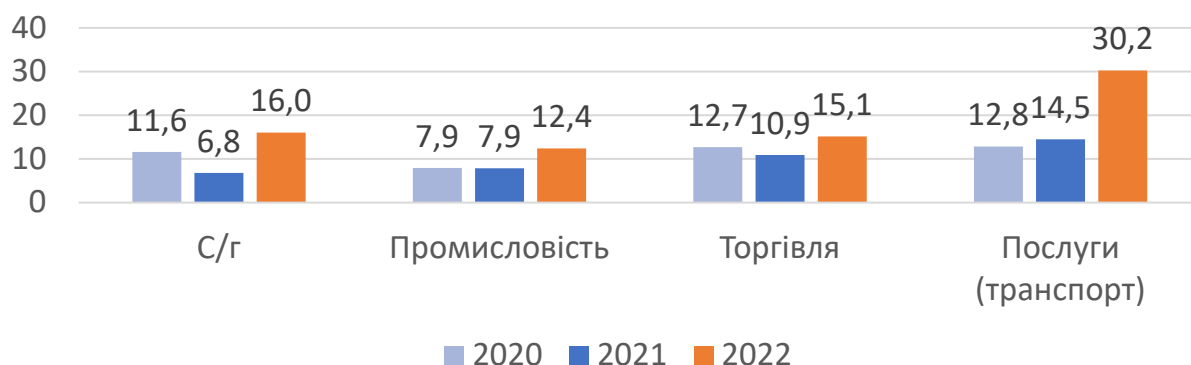
- Тривалість митного оформлення: 16,3 год (10 у 2021 році).
- Оцінка опитаних: 3,3 бала з 5 можливих (3,5 у 2021 році)

Різниця між оцінками різних видів підприємств є незначною.

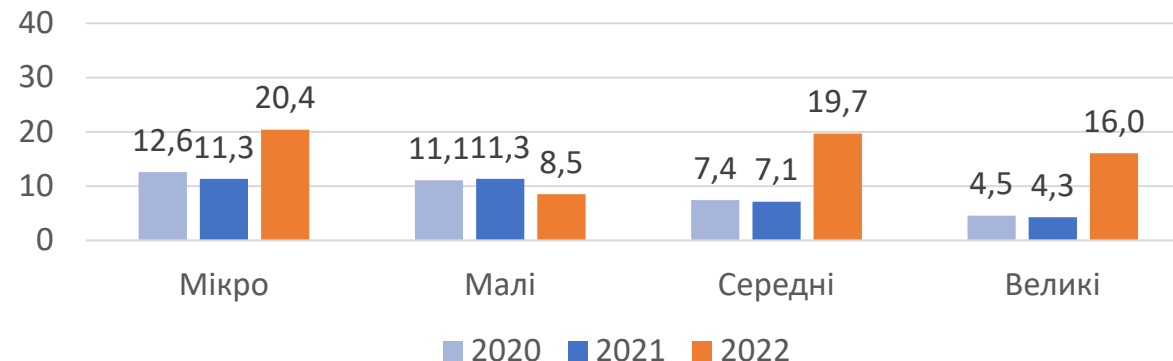
Середня тривалість митного оформлення, за видом ЗЕД (год)

Середня тривалість митного оформлення, за сектором (год)

Середня тривалість митного оформлення, за розміром підприємств (год)

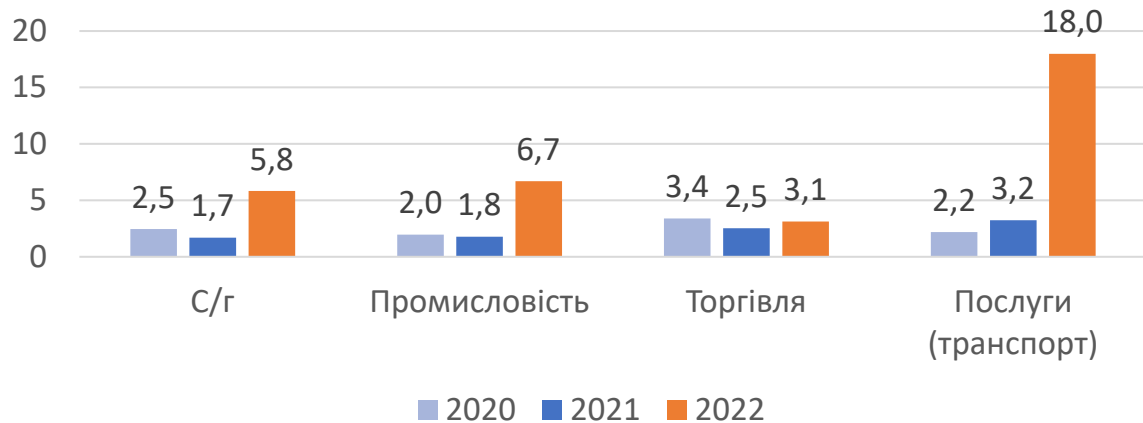
Швидкість митного огляду

Швидкість митного огляду: (1) тривалість в годинах та (2) оцінка опитаних.

- Тривалість митного огляду: 6,2 год (2,2 у 2021 році).
- Оцінка опитаних: 3,7 бала з 5 можливих (3,7 бала у 2021 році)

Різниця між оцінками різних видів підприємств є незначною.

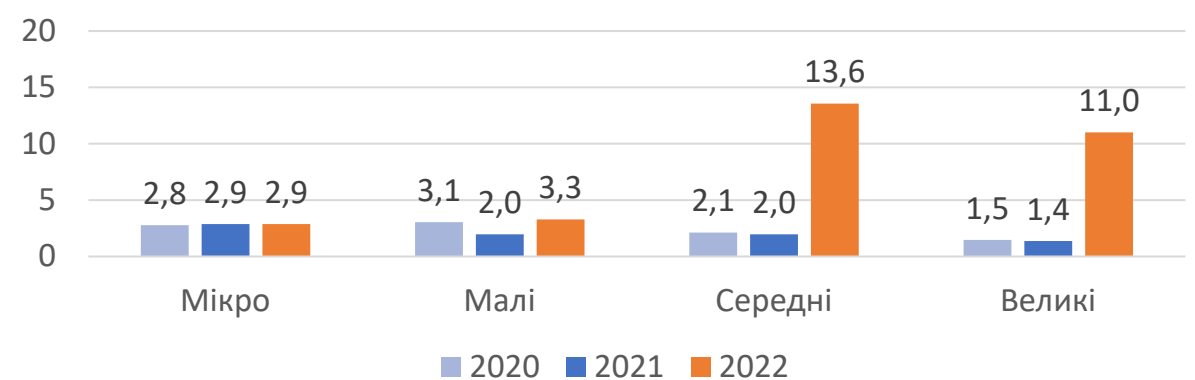
Середня тривалість митного огляду, за сектором (год)

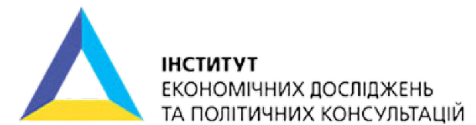
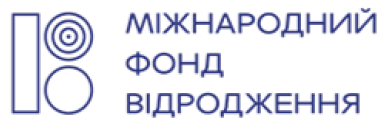
Середня тривалість митного огляду, за видом ЗЕД (год)

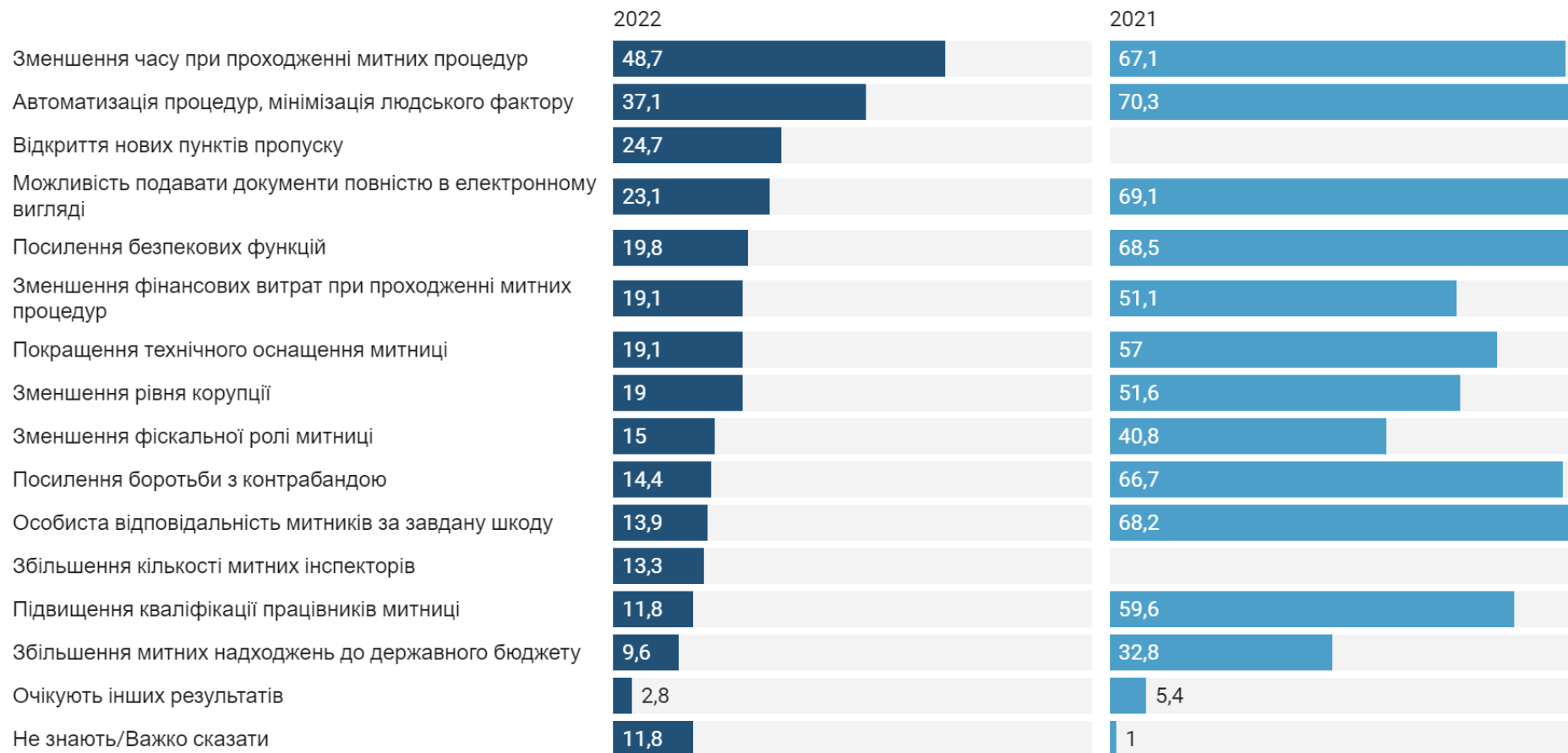
Середня тривалість митного огляду, за розміром підприємств (год)

РЕФОРМИ НА МИТНИЦІ: ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

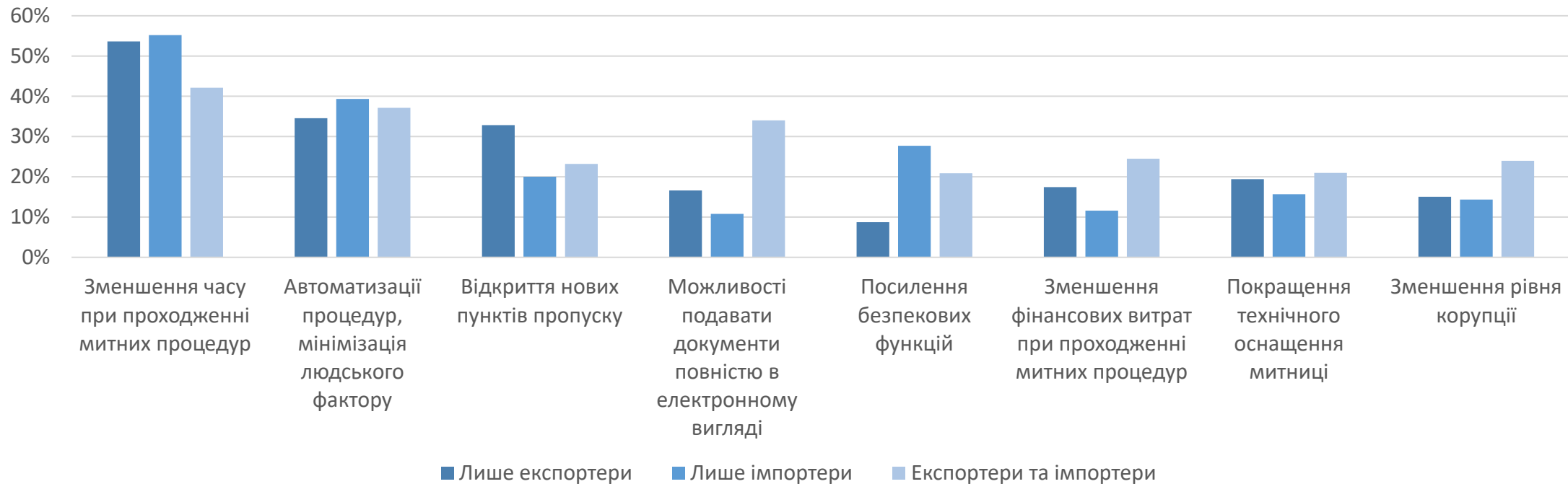
Очікування бізнесу від реформи митниці

- У 2022 році пріоритетами для експортерів та імпортерів стали **швидкість та зручність митного оформлення**, а також **можливість мінімізувати особисту взаємодію з представниками митниці** через автоматизацію та діджиталізацію процесів.

Очікування бізнесу від реформи митниці

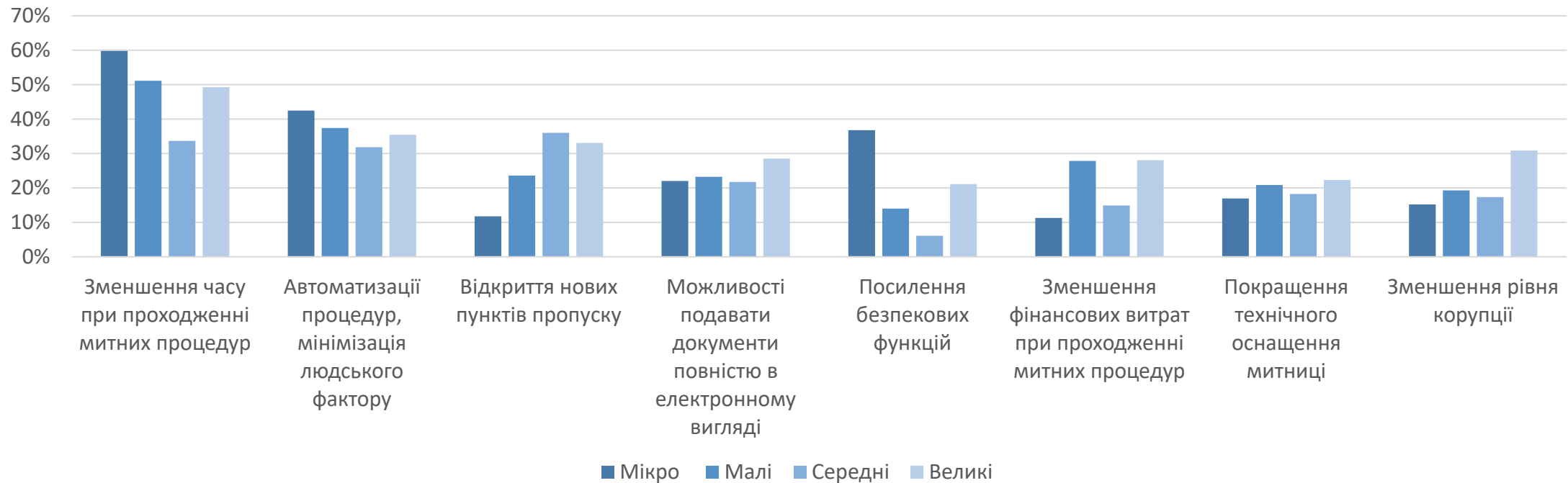
ОСНОВНІ ОЧІКУВАННЯ ЗА ВИДОМ ЗЕД (2022)

- Представники підприємств, які **здійснюють експорт та імпорт**, рідше говорять про потребу у **зменшенні** тривалості митних процедур, але частіше – за можливість подавати електронні документи.
- **Виключно експортери** приділяють більшу увагу відкриттю нових пунктів пропуску. Це, ймовірно, пов'язане з обмеженими шляхами експорту через російське вторгнення в Україну.

Очікування бізнесу від реформи митниці

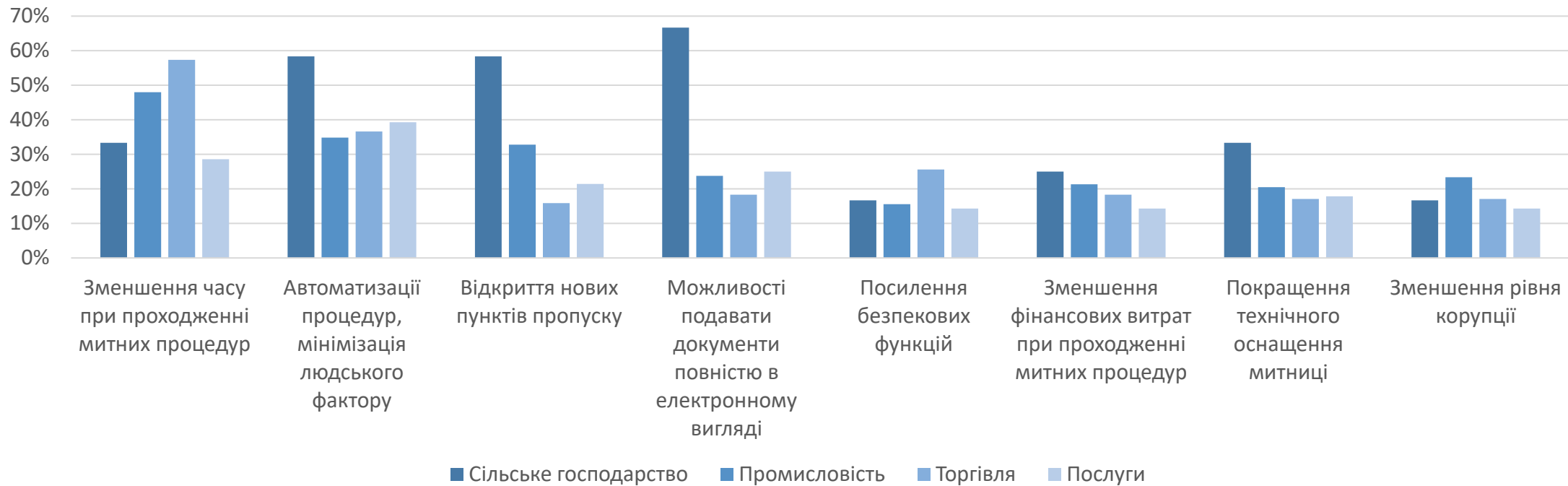
ОСНОВНІ ОЧІКУВАННЯ ЗА РОЗМІРОМ (2022)

- Зі збільшенням розміру бізнесу зростає частка підприємств, які надіються на відкриття нових пунктів пропуску на митниці: найвищі частки – серед **підприємств середнього і великого розмірів** (більше 30%).
- **Великі підприємства** частіше очікують електронного документообігу та зменшення рівня корупції.
- **Мікропідприємства** більше від інших висловлюються за посилення безпекових функцій митниці.

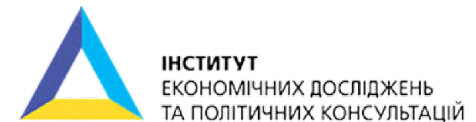
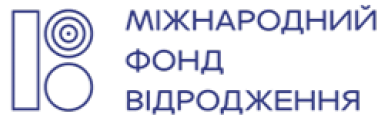
Очікування бізнесу від реформи митниці

ОСНОВНІ ОЧІКУВАННЯ ЗА СЕКТОРОМ (2022)

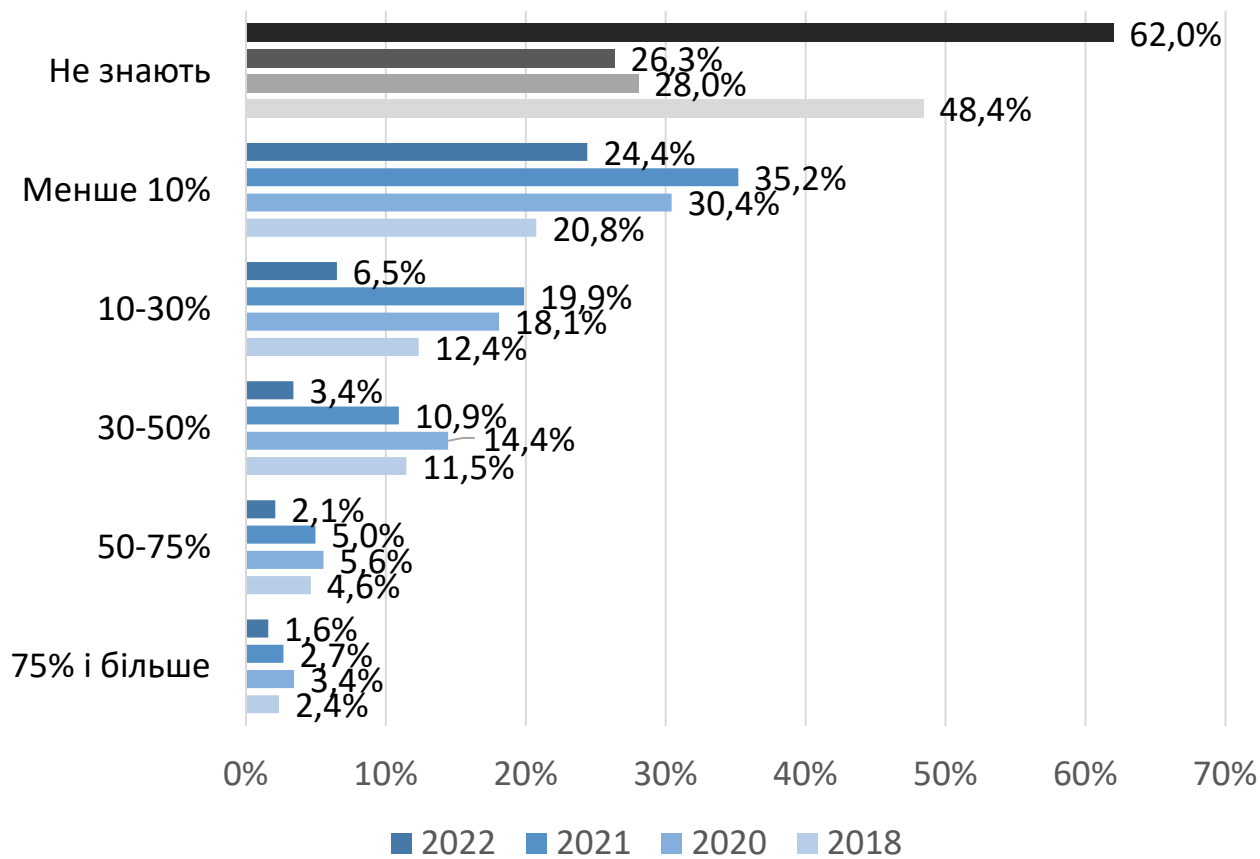
- У галузях **торгівлі** та **промисловості** більшою мірою, ніж в інших, очікують, що реформи на митниці дозволять зменшити час при проходженні митних процедур.
- **С/г підприємства** частіше вважають, що результатами реформ на митниці мають стати автоматизація процедур з мінімізацією людського фактору, відкриття нових пунктів пропуску, можливість подавати документи повністю в електронному вигляді і покращення технічного оснащення митниці.

«СІРИЙ ІМПОРТ»: ПОШИРЕНІСТЬ

Оцінка частки «сірого імпорту»

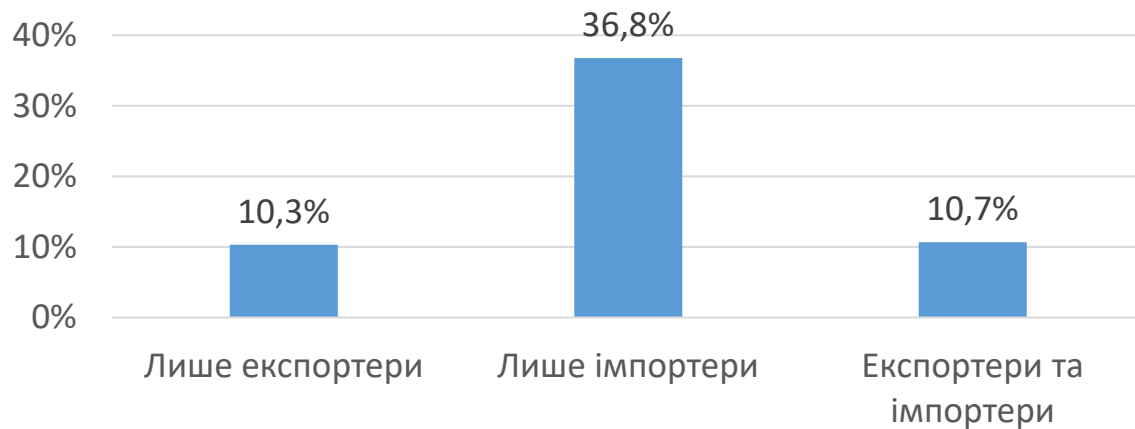
Оцінка частки «сірого імпорту»/«товарної контрабанди» на своєму ринку, %

- Підприємства оцінили частку «сірого імпорту»/«товарної контрабанди» на своєму галузевому ринку
- В середньому частку «сірого імпорту» оцінюють як 17,3% (у 2021 р. – 21,1%, у 2020 р. – 24,2%, у 2018 р. – 25,3%)
- Майже чверть опитаних оцінює цю частку як **меншу, ніж 10%**
- Ще близько 10% вважають, що частка «сірого імпорту» складає **від 10% до 50%**
- Лише 1,6% оцінюють частку «сірого імпорту» як більшу від 75%
- У 2022 році порівняно з 2020 р. та 2021 р. знову **збільшилась частка підприємств, які не можуть оцінити частку «сірого імпорту» на своєму ринку**

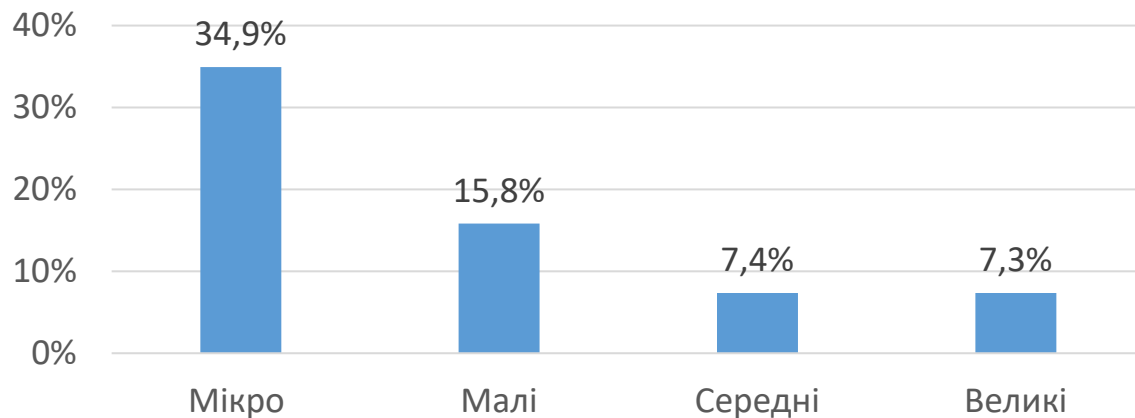
Оцінка рівня «сірого імпорту»: розрізи

Середня оцінка за видом ЗЕД, %

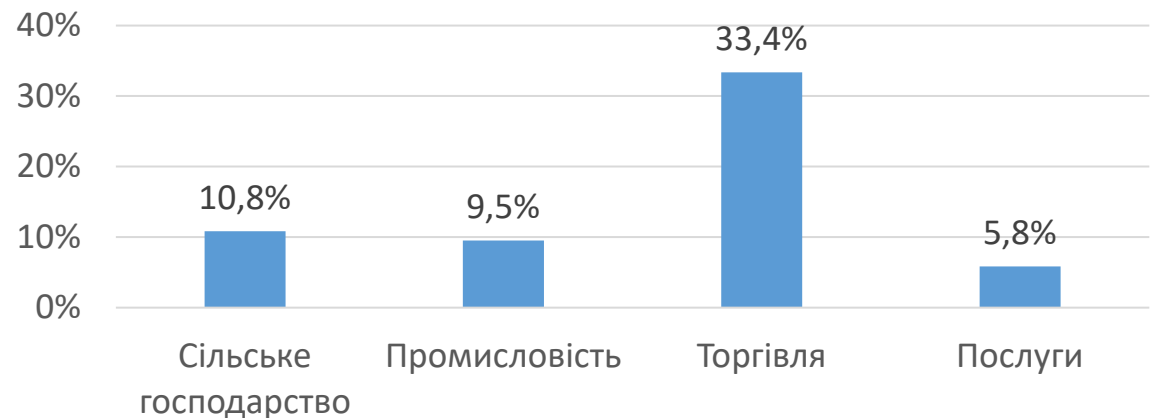

- **Виключно імпортери** оцінюють частку «сірого імпорту» вище, ніж підприємства, що здійснюють експорт
- Зі **збільшенням розміру** підприємств зменшуються оцінки рівня «сірого імпорту». **Представники мікробізнесу** рідше від інших підприємств можуть оцінити частку «сірого імпорту»
- У сфері **торгівлі** опитані частіше від інших можуть оцінити частку «сірого імпорту» (2/3 опитаних)

Середня оцінка за розміром, %

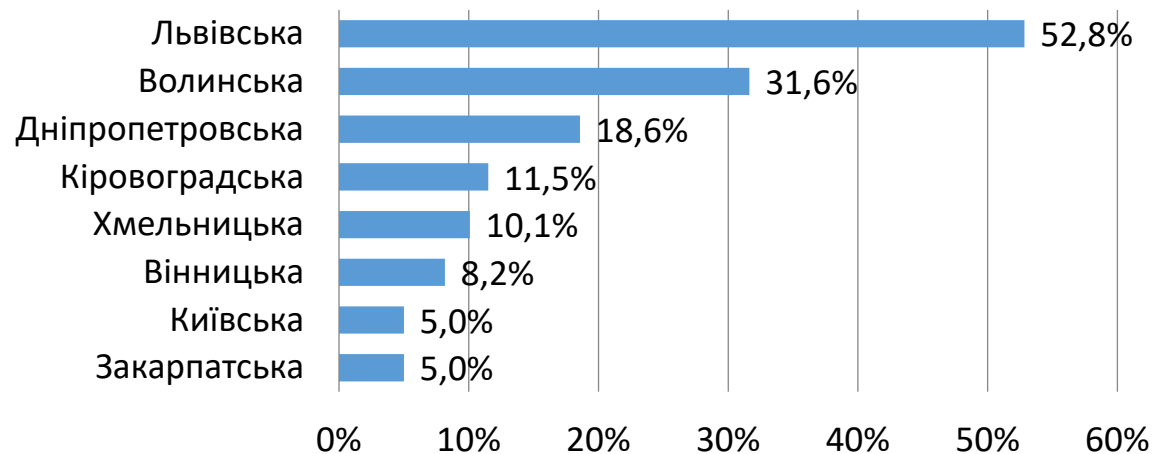

Середня оцінка за сектором, %

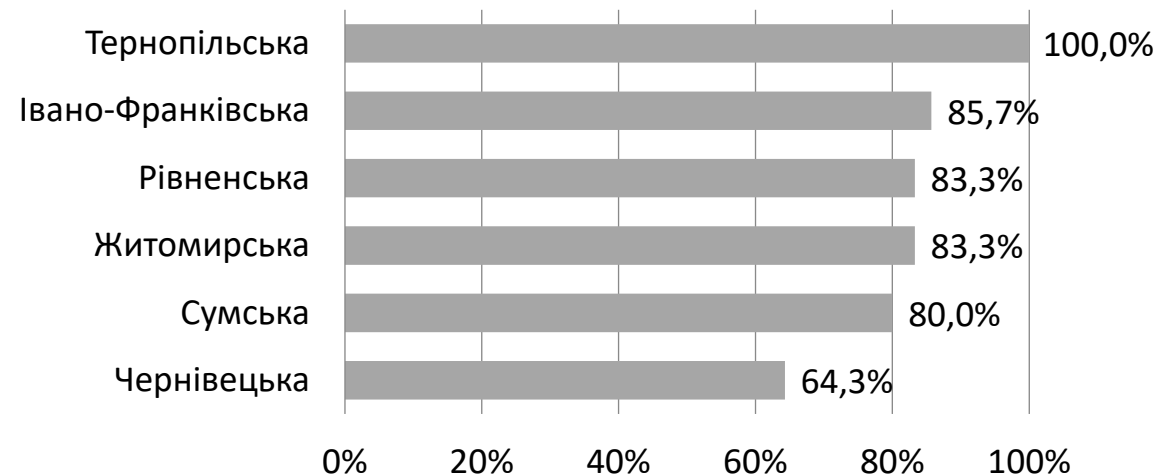

Оцінка рівня «сірого імпорту» за областями

Середня частка "сірого імпорту" за оцінками респондентів, за областями

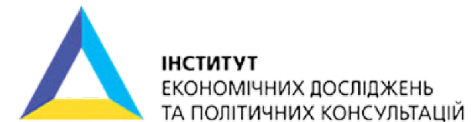
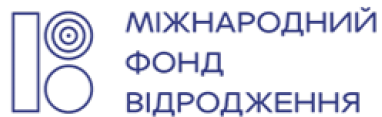
Частка респондентів, які не змогли оцінити рівень "сірого імпорту", за областями

- Підприємства, розташовані у Львівській області, оцінюють рівень «сірого імпорту» як **найвищий**: більше 50%
- Високим його вважають і у Волинській області: більшим 30%
- Натомість у Закарпатській та Київській областях бізнес оцінює рівень «сірого імпорту» **низько**

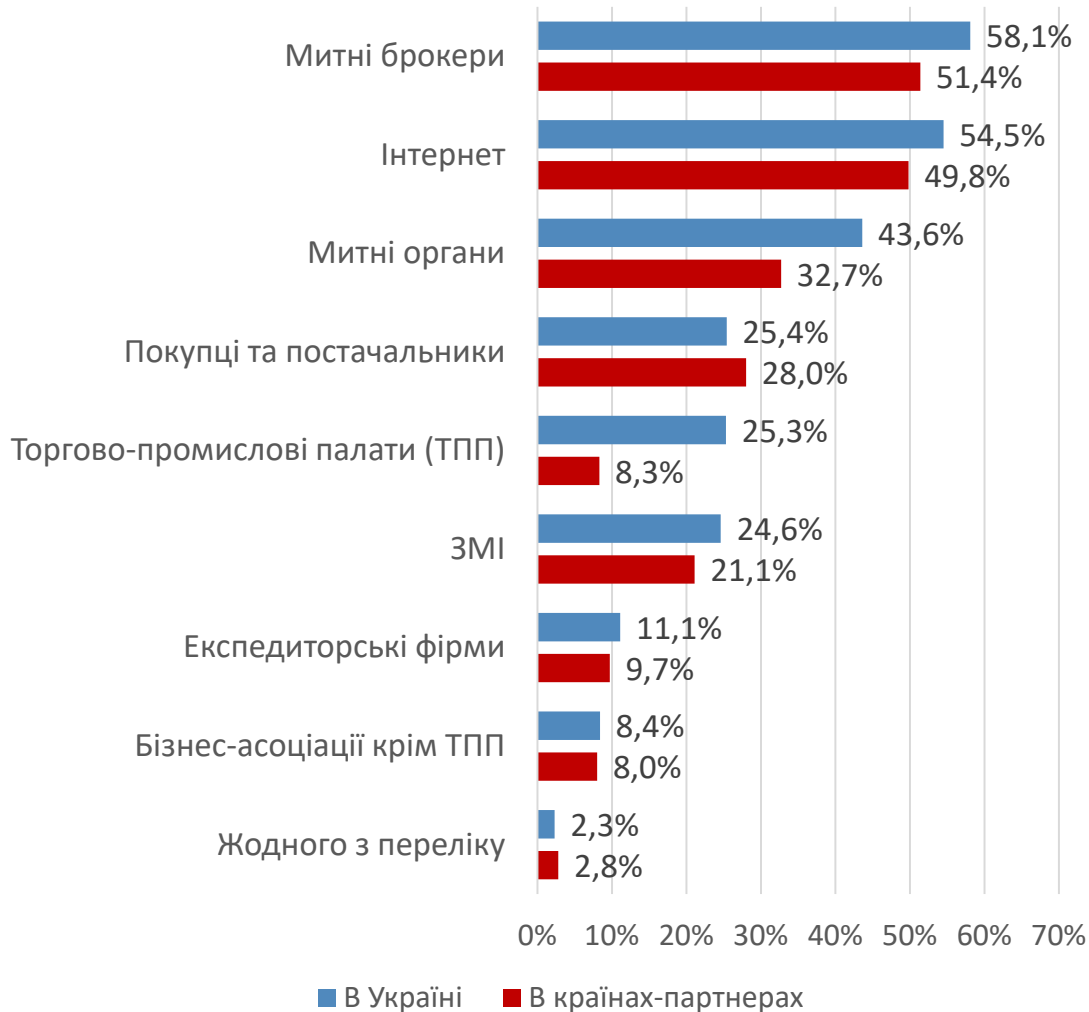
- У шести областях частка респондентів, які **не змогли оцінити рівень «сірого імпорту»**, була надто високою для здійснення розрахунків
- Крім цього, відповіді респондентів у Запорізькій, Одеській, Полтавській, Черкаській і Чернігівській областях та м. Київ не включені в аналіз через недостатню наповнюваність вибірки

ІНФОРМАЦІЙНА ПІДТРИМКА ЕКСПОРТЕРІВ ТА ІМПОРТЕРІВ: РОЛЬ МИТНИЦІ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПОСЛУГ

Джерела інформації про регулювання ЗЕД в країнах-партнерах та в Україні: порівняння

Джерела інформація, % опитаних

- Учасники ЗЕД для пошуку інформації про регулювання ЗЕД (як в Україні, так і закордоном) **найчастіше** користуються послугами **митних брокерів**
- **Митні брокери** вперше стали **найпопулярнішим джерелом інформації про закордон**
- **Інтернет** на **другому місці** за популярністю при пошуку інформації про регулювання ЗЕД
- Митні органи увійшли до топ-3 джерел, що може свідчити про важливість офіційних джерел інформації в умовах невизначеності під час війни

Використання інформації від митних органів, % опитаних

Частота використання джерел про регулювання ЗЕД

Кількість джерел на 1 респондента,
за роками (одиниць)

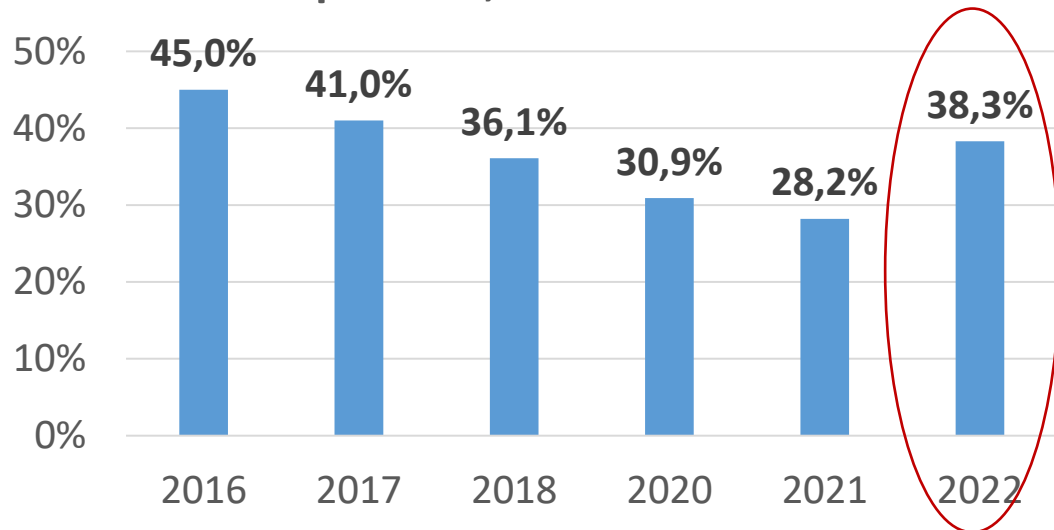

- В середньому учасники ЗЕД користуються **більшою кількістю** джерел для отримання інформації про регулювання ЗЕД в **Україні** ніж в країнах-партнерах
- **Зменшення середньої кількості джерел**, які використовуються для пошуку інформації про регулювання ЗЕД в **Україні**, може свідчити про більш концентроване використання перевірених джерел
- Середня кількість джерел щодо ЗЕД в країнах-партнерах незначною мірою зменшилася порівняно з попереднім роком, що може бути результатом сповільнення експортної активності через війну
- Представники сфери **послуг** використовують в середньому **більше** джерел інформації ніж представники інших секторів. **Аграрні** компанії – використовують **найменше** джерел
- **Великі** та **середні** підприємства в середньому використовують **більше** джерел ніж **малі та мікро**.

Чи є підприємства членами бізнес-асоціацій?

Підприємствам було поставлено питання про те, чи є вони членами хоча б однієї бізнес-асоціації, включаючи торгово-промислові палати, спілки роботодавців, спілки малих підприємств тощо. Бізнес-об'єднання є важливими для інформаційної підтримки ЗЕД та комунікації з органами влади, зокрема митницею.

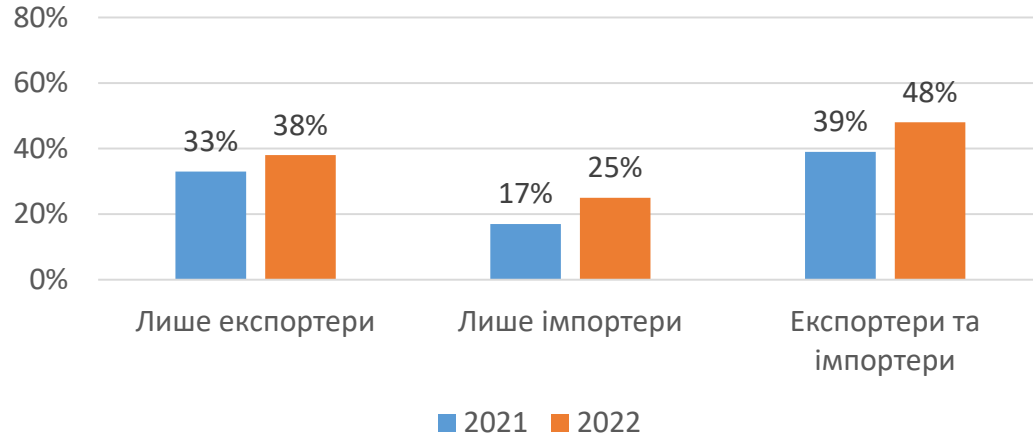
Членство в бізнес-асоціаціях за роками, % опитаних

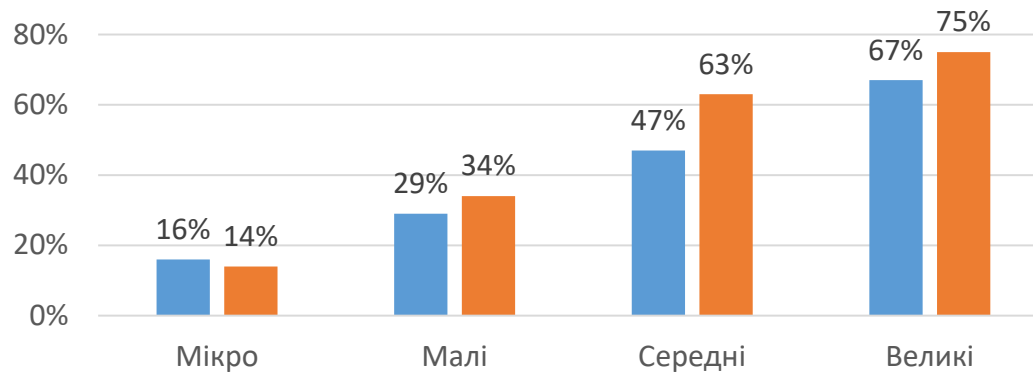
- У 2022 році **більше третини (38,3%)** підприємств-учасників ЗЕД були членами хоча б однієї бізнес асоціації
- Частка підприємств, які є членами бізнес-асоціацій, зросла **більш як в півтора рази**, що може бути наслідком впливу війни на вибірку
- **Частка** підприємств, які є членами бізнес-асоціацій, **вперше зросла**, після зменшення впродовж чотирьох хвиль дослідження
- **Компанії**, які входять **до бізнес-об'єднань**, можуть бути **більш активні та спроможні** долати виклики війни

Чи є підприємства членами бізнес-асоціацій?

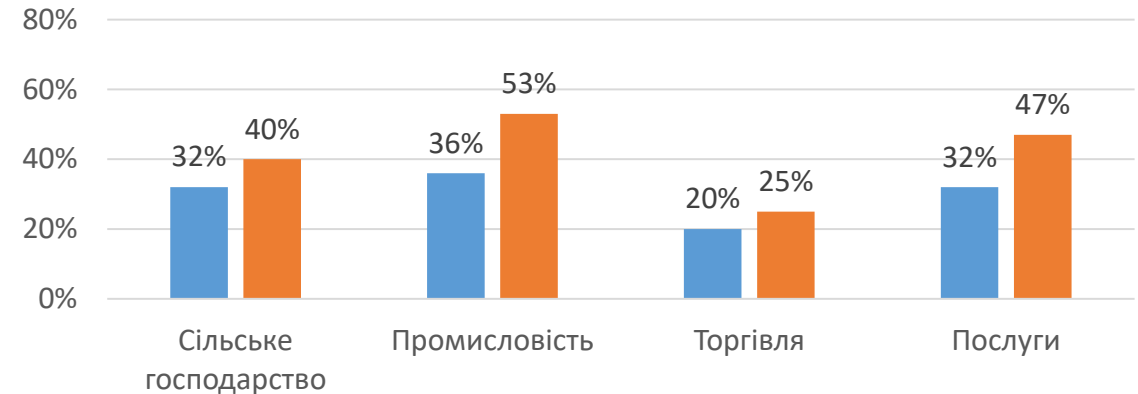
За видом ЗЕД, % опитаних

За розміром підприємства, % опитаних

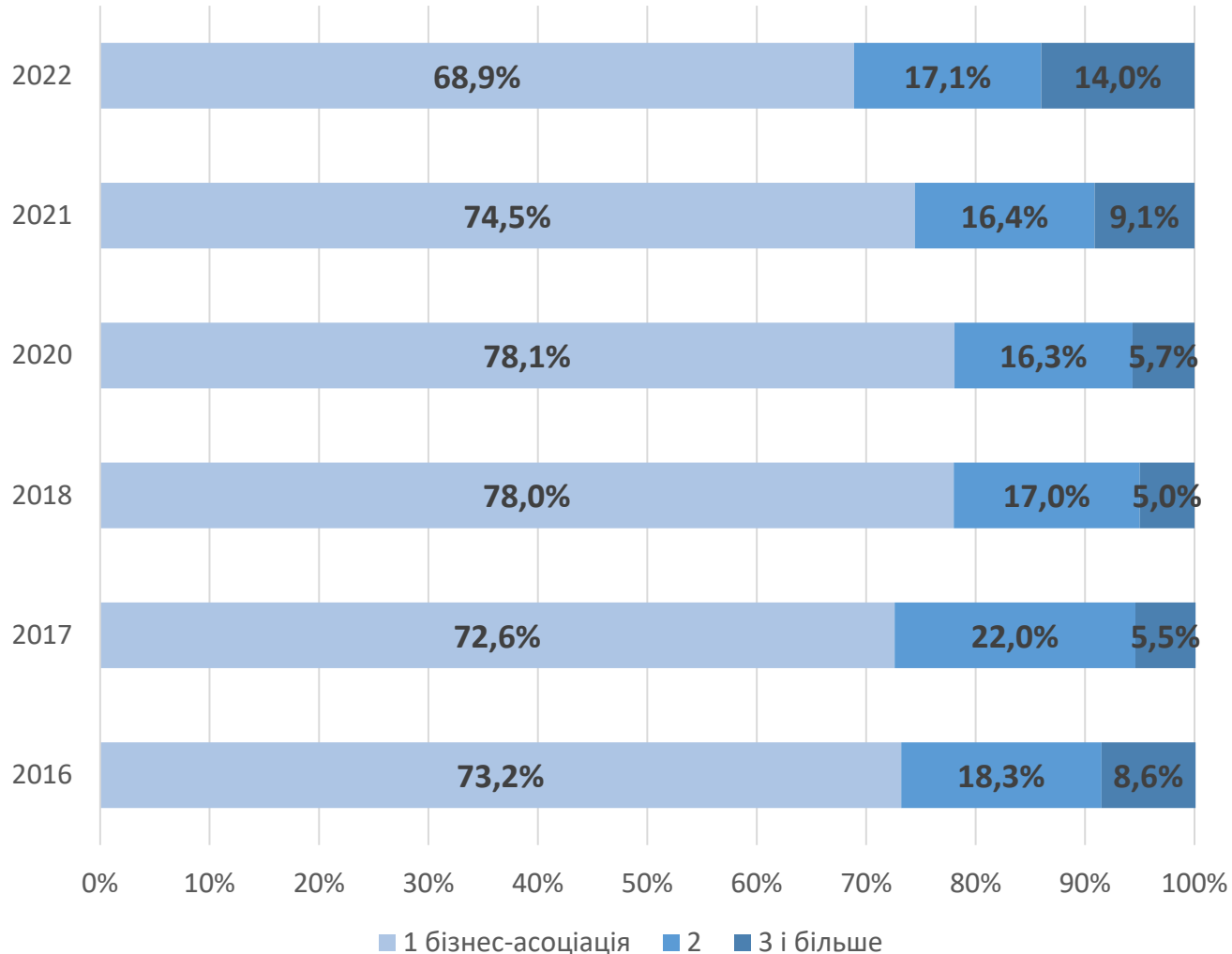
За сектором, % опитаних

- Підприємства, які поєднують експорт та імпорт, частіше є членами бізнес-асоціацій
- Порівняно з 2021 роком, зростає частка експортерів та імпортерів, які є членами бізнес-асоціацій
- Зі зростанням розміру підприємства зростає ймовірність членства в бізнес-асоціаціях
- Промислові підприємства є членами бізнес-асоціацій частіше ніж підприємства інших секторів, однак від промисловості незначною мірою відстають представники послуг

У скількох бізнес-асоціаціях беруть участь підприємства?

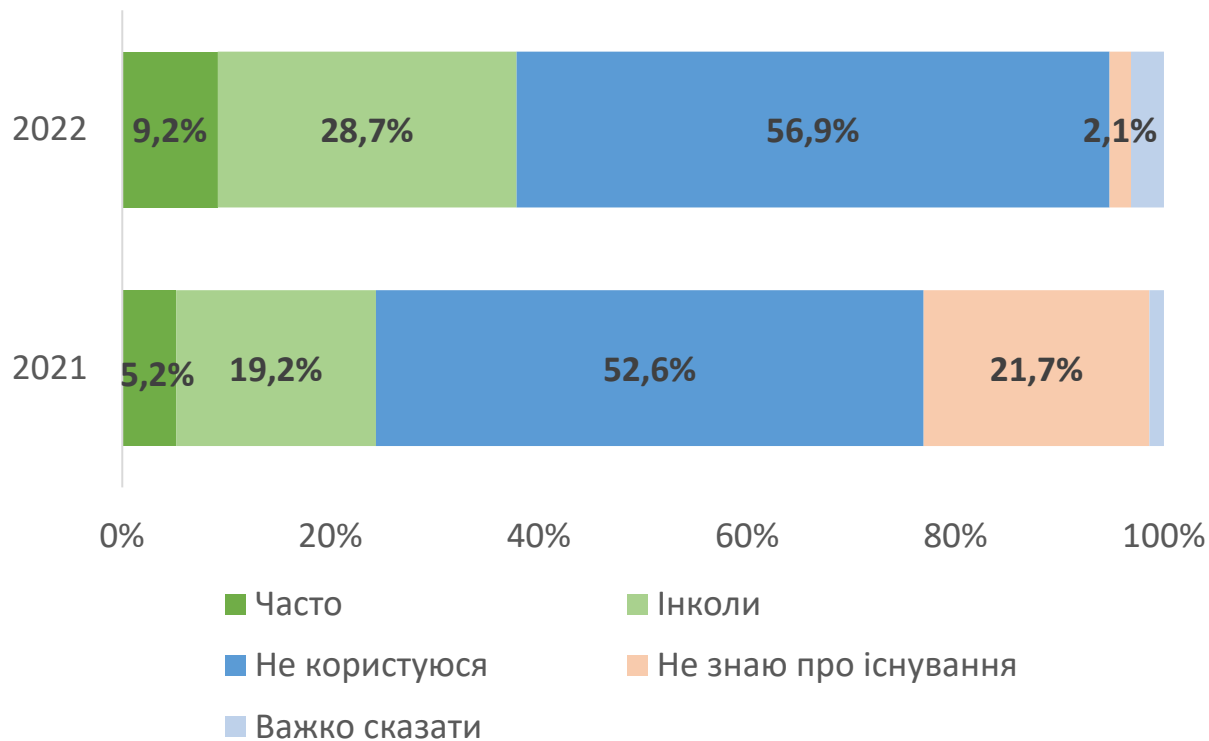
За роками, % опитаних

- **Більшість підприємств беруть участь лише в одному** діловому об'єднанні, включаючи торгово-промислові палати, спілки роботодавців, спілки малих підприємств тощо (як і в попередні роки)
- **Порівняно з 2021 роком**, учасники ЗЕД менш часто беруть участь лише в одній бізнес-асоціації (найнижчий показник за всі хвили)
- **Експортери частіше беруть участь лише в одній асоціації**, тоді як **імпортери** можуть частіше брати участь також в 2-3 і більше
- Підприємства **великого та середнього розміру частіше є членами декількох бізнес-асоціацій**
- Серед **великих підприємств до декількох бізнес-асоціацій входить більше половини** опитаних, серед **малих – кожне десяте**
- **Промислові підприємства найчастіше входять до більш ніж однієї бізнес-асоціації**, зокрема чверть – до 3 і більше

Чи користується бізнес Дія.Бізнес? (1)

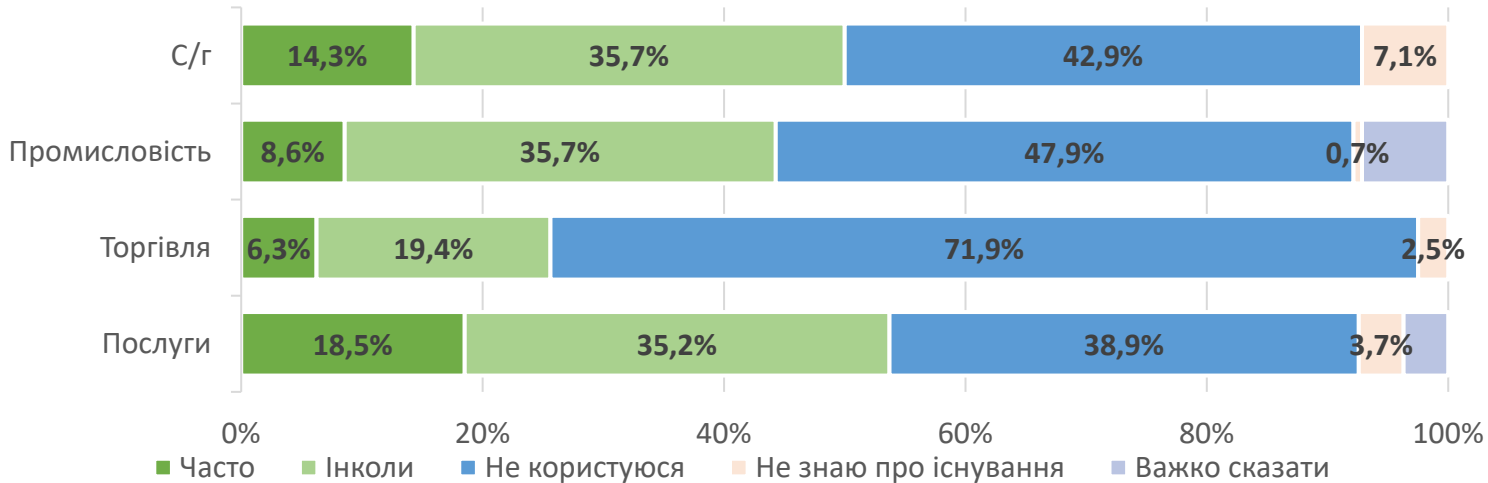
Цифровізація державних послуг (зокрема митних) та інфраструктури підтримки бізнесу (в т. ч. експорту) є одним з ключових напрямків реформ. Зразком такої роботи на державному рівні є розвиток екосистеми Дія та її проекту Дія.Бізнес. Тому підприємствам вдруге було поставлено питання про те, чи користуються вони платформою Дія.Бізнес.

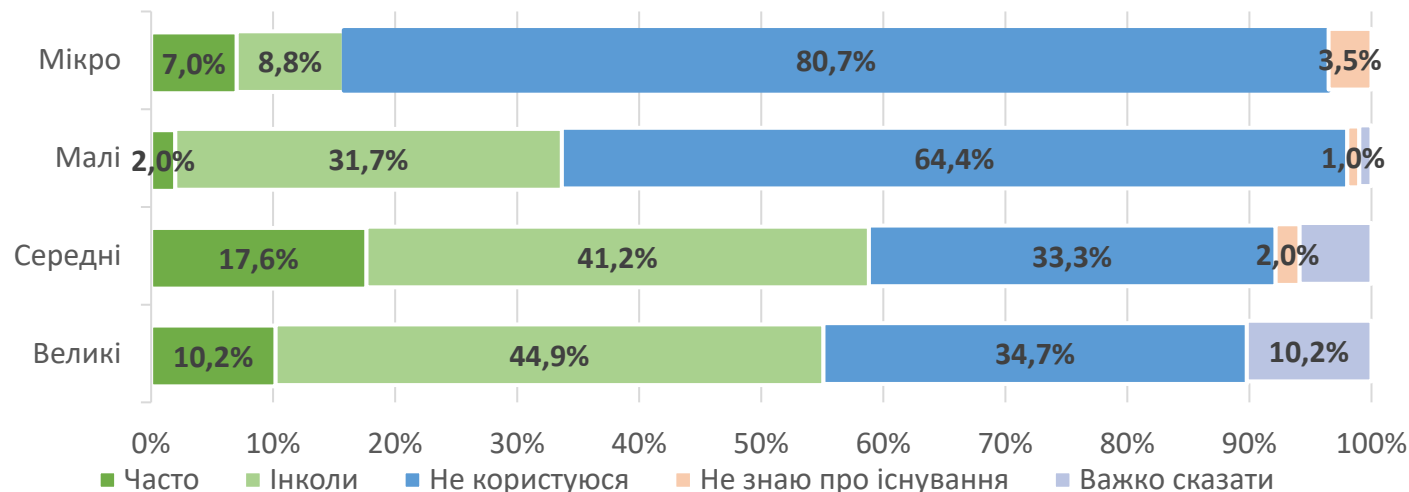
- У 2022 році бізнес більш активно використовував платформу Дія.Бізнес. Майже 38% опитаних експортерів та імпортерів часто або інколи користувалися порталом Дія.Бізнес (лише 24% в 2021 році)
- Майже весь бізнес поінформований про роботу платформи. Лише 2% підприємств не знали про її існування (22% у 2021 році)
- Більше половини опитаних знають про платформу, але не користуються нею
- Рівень поінформованості про Дія.Бізнес не залежить від виду ЗЕД

Чи користується бізнес Дія.Бізнес? (2)

За сектором, % опитаних

За розміром, % опитаних

- Представники сфери послуг найактивніше використовують портал (с/г в попередній хвилині)
- В торгівлі найвища частка респондентів, які знають, але не використовують Дія.Бізнес (72%)
- Аграрні компанії найчастіше не знають про існування Дія.Бізнес (7% опитаних)
- Найкраще поінформовані про Дія.Бізнес представники торгівлі
- Представники середнього та великого бізнесу більш часто користувалися порталом ніж малі та мікропідприємства (дзеркальні зміни порівняно з 2021 роком)

Висновки (1)

Індекс сприйняття роботи митниці

- У 2022 році індекс СРМ склав 0,37 на шкалі від -1 до 1, що практично не змінилося з 2021 року, коли він складав 0,36. Оцінки роботи митниці покращуються зі зростанням розміру підприємств.
- Більше половини респондентів вважають, що робота митниці у цілому ефективна, але вимагає деяких змін.

Проблеми на митниці та оцінка різних видів контролю

- Топ-3 проблеми, пов'язані з митницею, – це черги на кордоні, недосконале митне законодавство та недостатня спроможність пунктів пропуску.
- Важливість проблем свідомого завищення митної вартості товарів та постійних змін структури та керівництва митниці зменшилася у 2022 році порівняно з 2021 роком.
- Рівень проблемності усіх видів контролю залишається низьким: від 49,5% (контроль на харчову безпеку) до 54,7% (митний контроль) опитаних не мали жодних проблем у 2022 році
- Під час війни рівень проблемності зрівнявся для різних видів контролю, але проблеми переважно залишаються незначними

Оцінки роботи митниці та різних аспектів її роботи

- У 2022 році середня оцінка роботи митниці склала 3,6 балів. Це близько до попередніх років: у 2020 році вона склала 3,6 балів, а у 2021 – 3,7 балів.
- Підприємства оцінили всі аспекти роботи митниці на такому ж рівні: на 3,5 балів і більше.

Висновки (2)

Вартість та швидкість процедур митного оформлення

- Зростання грошових та часових витрат при митному оформленні експорту та імпорту стало найвищим за весь час опитування. Підприємства вперше частіше говорять про збільшення тривалості цих процедур, ніж про її скорочення.
- Під час війни суттєво збільшилася тривалість митного оформлення (з 10 год у 2021 році до 16,3 год у 2022). В три рази зросла тривалість митного огляду до 6,2 год (2,2 у 2021 році).

Очікувані результати реформ митниці

- У 2022 році основними очікуваними результатами реформ на митниці стали зменшення часу при проходженні митних процедур, автоматизація процедур, відкриття нових пунктів пропуску та можливість подавати документи повністю в електронному вигляді. Це відображає пріоритети скорочення часу та мінімізації людського фактору.

«Сірий імпорт»: поширеність

- В середньому частку «сірого імпорту» оцінюють як 17,3%. Це менше, ніж у попередніх хвилях опитування (у 2021 р. – 21,1%, у 2020 р. – 24,2%, у 2018 р. – 25,3%).
- Збільшилась частка підприємств, які не можуть оцінити частку «сірого імпорту» на своєму ринку.

Висновки (3)

Оцінка порталу Дія.Бізнес

- Зростає рівень використання порталом Дія.Бізнес: у 2022 році майже 38% опитаних експортерів та імпортерів часто або інколи користувалися порталом (24% в 2021 році).
- Лише 2% підприємств не знають про Дія.Бізнес, але 57% знають і не використовують.
- Великий та середній бізнес почав використовувати Дія.Бізнес активніше, ніж малі та мікропідприємства (дзеркальні зміни порівняно з 2021 роком).

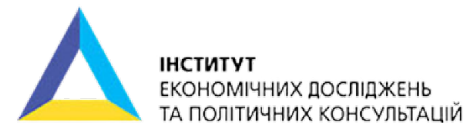
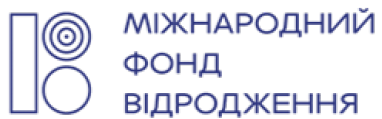
Джерела інформації про регулювання ЗЕД

- Учасники ЗЕД для пошуку інформації про регулювання ЗЕД (як в Україні, так і закордоном) найчастіше користуються послугами митних брокерів. При цьому митні брокери вперше стали найпопулярнішим джерелом інформації про закордон.
- Інтернет на другому місці за популярністю при пошуку інформації про регулювання ЗЕД як в Україні, так і закордоном.
- Митні органи увійшли до топ-3 джерел, що може свідчити про важливість офіційних джерел інформації в умовах невизначеності під час війни.

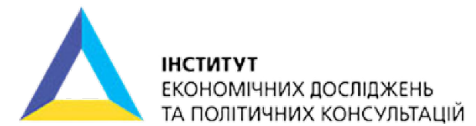
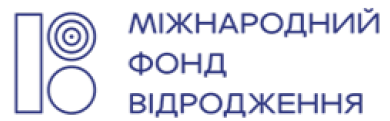
Участь в бізнес-асоціаціях

- У 2022 році більше третини (38,3%) підприємств-учасників ЗЕД були членами хоча б однієї бізнес асоціації. Частка підприємств, які є членами бізнес-асоціацій, вперше зростає, після зменшення впродовж чотирьох хвиль дослідження. Компанії, які входять до бізнес-об'єднань, можуть бути більш активні та спроможні долати виклики війни.
- Зі зростанням розміру підприємства зростає ймовірність членства в бізнес-асоціаціях.
- Більшість підприємств беруть участь лише в одному діловому об'єднанні.

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!

ПИТАННЯ?

КОНТАКТИ

сайт: www.tfd.ier.com.ua

e-mail: customs@ier.kyiv.ua

Facebook: www.facebook.com/tfd.ier

Проект «Підтримка Громадської Ініціативи «За чесну та прозору митницю»
виконує Інститут економічних досліджень та політичних консультацій
за фінансової підтримки
Європейського Союзу, МФ «Відродження» та Atlas Network

